

एप्रिल २०२२

जीवनविद्येचा ई दीपस्तंभ

ज्ञानाची कास धरून ठेवलीस तू
मना मनात उमटलेला स्पंद तू..
जगी प्रत्येक भूमिकेचा आदर्श तू
प्रत्येकाच्या अभिमानाचा गंध तू.....
सुखी संसाराचे मर्म जाणलेस तू
दिव्यत्वाची सावली शोभलीस तू..
नजरेतून वात्सल्य पाझरलेस तू
प्रत्येकाच्या अस्तित्वाला आधार तू.....
शारदामाई वाढदिवसाच्या

अनंत
आनंदमयी
शुभेच्छा

अनुक्रमणिका

१ संपादकीय	३	९ मज हृदयी सद्गुरू	२०
२ सिंचन ज्ञानामृताचे	४	१० खास पत्र तुमच्यासाठी	२२
३ प्रल्हाद वाणी	७	११ भव्य नामकरण सोहळा	२३
४ श्रीसारदादेवी आणि शारदामाई	१२	१२ झेप यशाच्या दिशेने	३२
५ बालकट्टा (खास बालकांसाठी)	१३	१३ अशक्य ते शक्य	२५
६ पर्यावरण हाक नारायण	१४	१४ सुरांचा डॉन	३७
७ भाकरी करपू नये म्हणून...	१६	१५ कोल्हापुरातील वृत्रुर समृद्ध होणार	३१
८ प्रश्न तुमचे उत्तर श्री प्रल्हाददादांचे	१९	१६ ताल सुरांचा एकलव्य	३६

संपादिका: सौ. शिल्पा ढगे, बी.ए.

सहसंपादक: डॉ. सौ. प्रभा मोदी. M.S. (Mumbai), F.R.C.S. (England), श्री. अरविंद चौधरी. ICWA, M.Com., B.A.

मुद्रक : प्रकाशक : सौ. शिल्पा ढगे यांनी जीवनविद्या मिशन, मुंबई यांच्यासाठी,

जीवनविद्या मिशन, 'भक्तियोग', २८ए, दत्ताराम लाड मार्ग, काळाचौकी, मुंबई- ४०० ०३३, दूरध्वनी : २४७०८७८२, येथून प्रसिद्ध केला.

बोरीवली प्रशासकीय कार्यालय : ए-२, सिद्धार्थ नगर बि.क्र.५ को.ऑप.हौसिंग सोसायटी, धीरज उपवन समोर,
पश्चिम द्रुतगती मार्गाजवळ, बोरीवली (पूर्व), मुंबई - ४०० ०६६. दूरध्वनी : २८८७९०९५-९६

www.jeevanvidya.org Email: kalachowkyoffice.com

कार्यकारी मंडळ

श्री. ए. जी. बेळवेकर
श्री. सतिश पंडित
सौ. अनिता मोरे

मुखपृष्ठ संकल्पना

श्री. विठ्ठल घाडी
श्री. कृष्णकांत पाळेकर

सहकार्य

रेश्मा करबेले, अपर्णा केळकर,
कांचन पालव, स्वाती संदानसी
मनिष चव्हाण
जीवनविद्या आयटी टीमSUBSCRIBE US ON
@ JEEVANVIDYAMISSION
www.youtube.com/jeevanvidyaMissionLIKE US ON
@ JEEVANVIDYAMISSION
www.facebook.com/jeevanvidyaFOLLOW US ON
@ JEEVANVIDYA
www.twitter.com/jeevanvidyaFOLLOW US ON
@ JEEVANVIDYAOFFICIAL
www.instagram.com/jeevanvidyaOfficial

संपादकीय

१६ एप्रिल हा दिवस म्हणजे श्री सद्गुरूंच्या सहचारिणी आदरणीय शारदामाई यांचा ९६ वा वाढदिवस. माईना उत्तम आरोग्य प्राप्त होवो ही दीपस्तंभ परिवाराकडून शुभेच्छा.

८ मार्चला महिला दिनाच्या निमित्ताने जगभरात महिलांसाठी अनेक कार्यक्रम आयोजित केले जातात. जीवनविद्या मिशनमध्ये नेहमीच स्त्रियांना सन्मान दिला जातो. 'स्त्री मुक्ती नव्हे तर स्त्री सन्मान हवा' हा जीवनविद्येने दिलेला मोठा विचार आहे. 'चूल आणि मूल' या जबाबदारीपासून तिला मुक्ती नको आहे. निसर्गाच्या दिव्य योजनेनुसार मुलाला जन्म देऊन त्याचे संगोपन करणे हे काम स्त्री आनंदाने करतेच. कारण तिचे वात्सल्य ही तिची आंतरिक प्रेरणा आहे. तसेच चूल म्हणजे कुटुंबातील सर्वांच्या पोटापाण्याची आणि आरोग्याची व्यवस्था करण्यातही तिला आनंद मिळत असतोच. मग यापासून तिला मुक्ती का बरे हवी असेल!

स्त्री सन्मान म्हणजे नेमके काय याची उदाहरणे आपल्याला इतिहासात सापडतील. शहाजीराजांचा जिजाऊंच्या स्वराज्य स्थापनेच्या स्वप्नावरील आणि कर्तृत्वावरील विश्वास म्हणजे स्त्री सन्मान ! याचाच आदर्श ठेवून एकटी स्त्री काय करणार ! हा अनेकांचा गैरसमज दूर करीत शत्रूला सळो की पळो करून सोडणारी रण रागिणी महाराणी ताराबाई म्हणजे महाराष्ट्रातल्या कर्तृत्ववान स्त्रियांमधील एक मानाचे पान आहे. सावित्रीबाई फुले यांनी स्त्री शिक्षणाचा वेगळाच इतिहास रचला. या सर्व

कर्तृत्ववान स्त्रियांच्या नावाची नोंद इतिहासात आहे याचे कारण म्हणजे त्यांच्या कर्तृत्वाला त्यांच्या पतीने आणि घरच्यांनी दिलेला सन्मान. नाही तर अशा कित्येक स्त्रियांची बुद्धीमत्ता आणि तडफ आजही चुलीत जळून भस्मसात होते. स्त्रिला घरात आणि समाजात आदर सन्मान मिळालाच पाहिजे असा जीवनविद्येचा आग्रह आहे.

दीपस्तंभ हे त्रैमासिक म्हणजे जीवनविद्येचे मुखपत्र! गेली अनेक वर्षे वाचकांच्या पसंतीस उतरलेला हा अंक आता कात टाकीत आहे. दीपस्तंभच्या वाचक, शुभचिंतकांसह सर्वांसाठी एक अतिशय आनंदाची बातमी आहे. यापुढे ई दीपस्तंभ वाचनासाठी सभासदत्वाची गरज लागणार नाही. ई दीपस्तंभाचे अंक सर्वानाच वाचनासाठी उपलब्ध असतील.

फक्त आपल्याला jeevanvidya.org या वेबसाइटवर जाऊन अंक डाऊनलोड करावा लागेल इतकंच!

प्रल्हादवाणी, प्रश्न तुमचे उत्तर प्रल्हाद दादांचे, ही दोन नवीन सदरे आपण सुरू केलेली आहेत. मनमंदीरा, पर्यावरण हाच नारायण, या लेखासोबत आपण बाल संस्कार केंद्रात येत सहभाग घेणाऱ्या मुलांचे आणि त्यांच्या पालकांचे सुंदर अनुभव प्रकाशित करतो. पण आता बाल वाचकांसाठी सुद्धा एक विशेष पान राखून ठेवत आहोत. सद्गुरूंच्या प्रेरणेने आपण एक पुढचे पाऊल टाकीत आहोत. अभ्यासू आणि जिज्ञासू वाचक या बदलाचे आनंदाने स्वागत करतील याची आम्हाला खात्री आहे.

सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे... भाग ३

मानवी जीवनाचे ध्येय काय असले पाहिजे. व ते प्राप्त करून घेण्यासाठी आपण काय केले पाहिजे हा विषय आपण सध्या पहात आहोत. जगात जन्माला आलेल्या प्रत्येक माणसाला तीन गोष्टी पाहिजे असतात त्या म्हणजे सुख, यश व समृद्धी. वास्तविक वस्तुस्थिती अशी आहे की “सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे.” म्हणजे मला सुख मिळालेच पाहिजे, पण मिळत नाही ही वस्तुस्थिती आहे. लोकमान्य टिळक म्हणाले, “स्वातंत्र्य हा माझा जन्म सिद्ध हक्क आहे.” पण तेव्हा आपण पारतंत्र्यात होतो. तसे “सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे” पण आपण सध्या पारतंत्र्यात आहोत. कुठल्या पारतंत्र्यात? दुःख, अपयश, दारिद्र्य या पारतंत्र्यात आहोत.

आपल्याला स्वातंत्र्य मिळालेच पाहिजे म्हणजे सुख, यश, समृद्धी मिळाली पाहिजे. त्यासाठी “सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे.” हे पहिले कळले पाहिजे. हक्क आहे तर तिथे कर्तव्य

आलेच. आज हक्काबद्दल लोक बोलतात पण तुमचे कर्तव्य काय आहे याचा कुणी विचार करत नाही. एखादी गोष्ट आपल्याला हवी असते ती आपल्याला मिळतेच असे नाही. जी गोष्ट पाहिजे ती मिळविण्याचा आपण प्रयत्न करतो. सुख पाहिजे असेल तर मनःशांती पाहिजे. मनःशांती मिळविण्यासाठी आपण काय केले पाहिजे? मनःशांती हे मोठे सुख आहे. जरी शारीरिक सुख मिळाले पण मनःशांती मिळाली नाही तर खऱ्या अर्थाने काही मिळालेले नसते. मनःशांती ही प्रत्येकाला हवी असते. पण ती लोकांना मिळत नाही कारण मनःशांती मिळविण्याचा मार्ग म्हणजे पुण्य! हा मार्ग लोकांना ठाऊक नाही.

तुमच्याजवळ पुण्य असेल तरच मनःशांती मिळेल म्हणून पुण्य ही गोष्ट अशी आहे की तिला पर्याय नाही. आज लोकांना पैशाचे महत्त्व वाटते पण पुण्याचे महत्त्व कळत नाही. पुण्य हा शब्द तोंडातून उच्चारला की लोक 'ही गोष्ट पंधराव्या शतकातील आहे' असे म्हणतात. पण पापपुण्य या गोष्टी आपल्या जीवनाला चांगले किंवा वाईट वळण ते देत असतात. पुण्य कशाला म्हणतात? व पाप कशाला म्हणतात? ते तुकाराम महाराजांनी एका वाक्यात सांगितले, “पुण्य ते परोपकार, पाप ते परपीडा”.

दुसऱ्याला त्रास देणे, दुसऱ्याला दुःख देणे, दुसऱ्याची निंदा नालस्ती करणे दुसऱ्याला टोमणे मारणे, दोष देणे ह्या सर्व गोष्टी पाप या सदराखाली येतात. आपण कशालाही पुण्य म्हणतो व कशालाही पाप म्हणतो. जे खरोखर पुण्य आहे त्याला पुण्य म्हणत नाहीत व जे खरोखर पाप आहे त्याला पाप म्हणत नाहीत. हिंदुस्थानात तर काही बघायलाच नको. अनवाणी पायाने देवळात जाणे म्हणजे पुण्य, भिकाऱ्याला पैसा देणे म्हणजे पुण्य, देवाला हार घालणे म्हणजे पुण्य, तीर्थयात्रा करणे म्हणजे

पुण्य पण ह्यातली एकही गोष्ट संतानी सांगितलेली नाही. तुकाराम महाराज म्हणतात, “पुण्य ते परोपकार, पाप ते परपीडा”.

रामदास स्वामींनी पाप पुण्य कशाला म्हणतात ते वेगळ्या शब्दात सांगितले आहे,

“पुण्य ते ईश्वर स्मरण, पाप ते विस्मरण.”

देवाचे स्मरण करणे म्हणजे पुण्य व देवाचे विस्मरण होणे म्हणजे पाप.

जीवनविद्या आणखी वेगळे सांगते, “कृतज्ञता हे पुण्य व कृतघ्नता हे पाप” या तीनही गोष्टी महत्वाच्या व बरोबर पण आहेत. जे तुकाराम महाराजांनी सांगितले, समर्थ रामदास स्वामी सांगतात ते व जीवनविद्या सांगते ते तीनही बरोबर आहेत. “पुण्य ते परोपकार, पाप ते परपीडा” हे पहिले लक्षात ठेवायचे. तुकाराम महाराजांनी परोपकार व परपीडा ह्यांना पुण्य व पाप म्हंटलेले आहे पण जीवनविद्या आणखी खोलात जावून सांगते, परपीडा म्हणजे पाप हे बरोबर नाही तर परपीडा हे दुष्कर्म आहे व परोपकार म्हणजे सत्कर्म. पाप हे दुष्कर्मातून व पुण्य हे सत्कर्मातून निर्माण होते म्हणून पाप व पुण्य कशाला म्हणतात हे नीट समजून घेतले पाहिजे.

एखादे दुष्कर्म घडले व त्याचे फळ मिळाले नाही तेव्हा दुष्कर्म व फळ ह्यामध्ये जे असते ते पाप. आणि एखादे सत्कर्म घडले व त्याचे फळ मिळाले नाही तेव्हा सत्कर्म व फळ ह्यामध्ये जे असते ते पुण्य. म्हणजे जोपर्यंत दुष्कर्म फळाला आलेले नाही तोपर्यंत ते पापरूपाने वास करून असते आणि जोपर्यंत सत्कर्म फळाला आलेले नाही तोपर्यंत ते पुण्यरूपाने वास करून असते. आता हे पापपुण्य वास कुठे करते? एखाद्याला रहायचे असेल तर घर पाहिजे तसे आपल्या शरीरात दिव्य बँक आहे तिथे हे पापपुण्य रहाते. हे ऐकून तुम्हाला आश्चर्य वाटेल, आपल्या शरीरात दिव्य बँक आहे? हो आहे. ती आपल्याला माहित

नाही हे आपले दुर्दैव आहे. जसे आपण मानवी बँकेत पैसे व चेक भरतो तसे पाप व पुण्य हे दोन्ही आपण दिव्य बँकेत भरत असतो. कळत किंवा नकळत! बहुतेक सगळे नकळतच होते.

तेव्हा हे लक्षात ठेवले पाहिजे की जसा परमेश्वर आपल्या हृदयात आहे. “ईश्वरः सर्वभूतानाम् हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठती” आपल्या हृदयात ईश्वर आहे तो आपल्याला कुठे दिसतो? आणि किती लोक ते मानतात. तो आपल्याला कुठे माहित आहे? जाणीवेच्या खोल कप्प्यात हा ईश्वर व ही दिव्य बँक आहे. माणसाने कर्म केले कि ते पापपुण्य या रूपात दिव्य बँकेत जमा होते. अत्यंत गुप्तपणे, अत्यंत सहजपणे, अत्यंत अचूकपणे, अत्यंत सावधपणे ह्या सर्व गोष्टी होत असतात. आपल्याला त्याचा पत्ताच नसतो ही गोष्ट वेगळी. तुमच्या खोलीत कुणीतरी टेपरेकॉर्डर ठेवलेला आहे तुम्हाला त्याचा पत्ताच नाही व तुम्ही जी काही बडबड करता ती त्यावर रेकॉर्ड होत असते. तुम्हाला त्याचा पत्ता नसला तरी ते रेकॉर्ड होत असते. तसे आपल्या शरीरात रेकॉर्डर आहे ते म्हणजे आपले अंतर्मन (subconscious mind) बहिर्माकडून या रेकॉर्डरकडे हे पापपुण्य पाठविले जाते व अंतर्मन पापपुण्याचे ठसे दिव्य बँकेत जमा करते. हे कळायला कठीण आहे हे मला माहित आहे. पण थोडेसे लक्ष घातले तर समजेल.

एक गोष्ट लक्षात घ्यायची की पापपुण्याचे ठसे हे डोळ्यांना दिसत नाहीत व प्रयोगशाळेत (laboratory) सिद्ध करता येत नाही. इथे प्रयोगशाळा आहे ते म्हणजे आपले जीवन. आपण जीवनातच अनुभव घ्यायचा असतो. थोडे चिंतन केले कि आपल्याला त्याचा अनुभव येतो. जीवनविद्या तुम्हाला हवेतल्या गोष्टी सांगत नाही. हा सूर्य हा जयद्रथ असे जीवनविद्येचे तत्त्वज्ञान आहे. सत्कर्म व दुष्कर्म हे पापपुण्यरूपाने जमा होते हे आपल्या लक्षात येत नाही. जाणीवेद्वारे हे रेकॉर्ड होते हे आपल्याला माहित नाही. जाणीवेच्या खोल कप्प्यात ते जमा होते ते ठावूक नाही. आपल्याकडे चित्रगुप्ताची संकल्पना सांगितलेली आहे. ती नीट स्पष्ट केलेली नाही. आपली कल्पना अशी आहे की तो कुणीतरी यमाचा माणूस आहे जो हे रेकॉर्ड ठेवतो त्याला चित्रगुप्त म्हणतात.

दिव्य बँकेत अंतर्मनाच्याद्वारे हे पापपुण्य चित्रित होत असते. चित्रगुप्त म्हणजे काय? हे गुप्तपणे चाललेले असते. आपल्या हृदयात ही दिव्य बँक आहे व त्यात हे सत्कर्म व दुष्कर्म ह्याचे ठसे उमटत असतात.

आपल्या फिंगरप्रिंटस म्हणजे बोटांचे ठसे जिथे आपण हात लावतो तिथे ते उमटतात. पोलीस खुनी माणसाला शोधून काढतात ते फिंगरप्रिंटसच्याद्वारे! या फिंगरप्रिंटस डोळ्यांना दिसत नाहीत पण सूक्ष्म यंत्राच्या सहाय्याने त्या मिळतात. त्यावरून चोर, दरोडेखोर किंवा खुनी माणसाला पकडता येते. तसे पापपुण्य या सत्कर्म दुष्कर्मच्या प्रिंटस आहेत. ते ठसे आहेत. हे ठसे अंतर्मनाच्या दिव्य बँकेत जमा होतात या ठशांना पापपुण्य म्हणतात. ते अंतर्मनाद्वारे दिव्य बँकेत जमा होतात व अनुकूल परिस्थितीची वाट बघत असतात ते प्रगट होण्यासाठी! हे पापपुण्य परिपक्व झाले की त्याला नियती म्हणतात व ही नियती फळाला आली कि त्याला सुखदुःख म्हणतात. असा आपल्या जीवनाचा एकंदर चार्ट आहे. पण हे कुणी सांगत नाही. जीवनविद्येने हा विषय घेतला त्याचे कारण करोडो लोकांना हा विषय समजला पाहिजे व या जगाचे नंदनवन झाले पाहिजे. आता हा विषय समजून घ्यायचा की न घ्यायचा हे तू ठरव कारण “तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार”

अभियानाची उद्दिष्टे:

- ✓ संपूर्ण व्यसनमुक्त गाव
- ✓ संपूर्ण अंधश्रद्धामुक्त गाव
- ✓ पर्यावरण स्नेही, स्वच्छ गाव
- ✓ बचतीचे महत्त्व
- ✓ स्त्रीसन्मान व बेटी बचाव-बेटी पढाओ
- ✓ बालसंस्कार, युवासंस्कार व नियमित सत्संग केंद्र स्थापना
- ✓ घर तेथे जीवनविद्या

संपर्क: आनंद राणे ९९६७०५५५४०

प्रल्हाद वाणी

श्री सद्गुरूंनी सांगितलेली “आनंद वाटा आणि आनंद लुटा” ही साधना सर्वात उच्च प्रतीची साधना आहे. कारण या साधनेने आपण संपूर्ण विश्वात शांती निर्माण करू शकणार आहोत. “आनंद वाटा आणि आनंद लुटा” हा नुसता विचार नसून ती साधना आहे कारण ती विश्वशांती निर्मितीस कारणीभूत ठरणार आहे. “आनंद वाटा आणि आनंद लुटा” हे सोपे नाही. कुठलीही गोष्ट साध्य करण्यासाठी साधना करावी लागते. आपण सर्वांनी ही साधना करावी अशी श्री सद्गुरूंची इच्छा होती आणि आपणही ती इच्छा पूर्ण करण्यासाठी ही जीवनविद्या जगात जावी यासाठी प्रयत्न करत आहोत. जीवनविद्या ज्ञानपीठात सर्वांना आनंद लुटण्यासाठी आम्ही आमंत्रण देत असतो. जीवनविद्या ज्ञानपीठाच्या वास्तुच्या प्रवेशद्वाराला आम्ही “सुखाचे प्रवेशद्वार” अदिलेले आहे. आपण ह्या प्रवेशद्वारातून प्रवेश केला की सुखच सुख लुटायचे असते. जीवनविद्येचे ज्ञान सर्वांना लुटता यावे यासाठीच ज्ञानपीठ आणि ज्ञानसाधना केंद्र, कामोठे ह्या वास्तुची निर्मिती केलेली आहे.

आपण ज्याला आनंद किंवा सुख म्हणतो ते खरेतर विषयानंद किंवा विषयसुख असते. खरा आनंद म्हणजे स्वानंद हा आपल्याकडेच, आपल्या आतच असतो. आपल्याकडे हा स्वानंद असूनही आपण तो बाहेर शोधत आहोत. स्वानंद हे बिंब आहे तर विषयसुख प्रतिबिंब आहे. विषय हा आरसा आहे आणि ह्या आरशाच्या आधारे आपण विषयसुख घेत असतो. विषयसुख हे विषयांवर अवलंबून असल्यामुळे ते Conditional असते त्यामुळेच ते शाश्वत नसते. जसे आरसा काढला हे प्रतिबिंब नाहीसे होते तसेच विषय गेला की ते विषय सुख ही नाहीसे होते म्हणजेच ते शाश्वत नाही. स्वानंद हे बिंब असून ते शाश्वत आहे.

हा स्वानंद लुटायचा कसा हे आपल्याला सद्गुरू सांगतात. श्रीसद्गुरूंनी हे निक्षून सांगितले आहे की स्वानंद हा आपल्या आतच शोधायचा आणि अनुभवायचा आहे. साधना करून तो अनुभवणे सर्वांनाच शक्य नाही. म्हणून सर्वांनाच जमेल असा एक सुंदर मार्ग सद्गुरूंनी शिकवला. या मार्गाचा अवलंब करून सर्व जण या स्वानंदाचा सहज उपभोग घेऊ शकता. आनंद ही मिळविण्याची किंवा शोधण्याची गोष्ट नसल्यामुळे ती कुठेही आणि कितीही शोधलीत तरी मिळणार कुठून? हा स्वानंद अनुभवत अनुभवत आपल्याला नित्य दिपवाळी साजरी करायची आहे. माणसाचा जन्मच मुळी स्वानंद अनुभवण्यासाठी आहे. आनंद हा प्रथम वाटायचा तेव्हा तो सहस्त्रपटीने तुमच्याकडे परत येईल. आनंद हा वाटायचा कसा आणि तो लुटायचा कसा हे आपल्याला शिकायचे आहे.

जीवनात पैसा हा महत्त्वाचा आहेच. पण आज पैसा आणि सुख हे दोन्ही शब्द समानार्थी वापरले जातात. माणसाकडे पैसा असला तरच तो सुखी असणार असा समज झालेला आहे. मुलीचे लग्न ठरवताना मुलाकडे किती पैसा आहे हे पाहिले जाते व तिथे ती मुलगी सुखात राहणार आहे असे

आई-वडिलांना वाटते. दैनंदिन जीवनातील गरजा पूर्ण होण्यासाठी पैसा हा पाहिजेच पण सुखी जीवन जगण्यासाठी सद्गुरू वामनराव पै यांच्या ज्ञानाची गरज आहे. जीवनातील गरजा आणि आपल्या आशा अपेक्षा या वेगळ्या आहेत. अन्न, वस्त्र, निवारा, शिक्षण आणि वैद्यकीय मदत ह्या मुलभूत गरजा आहेत. ह्या मुलभूत गरजा पूर्ण करण्यासाठी पैसा हा पाहिजेच पण याव्यतिरिक्त गरजा ह्या गरजा नसून त्या आपल्या अपेक्षा आहेत. आपल्या अतिरिक्त गरजा पूर्ण करण्यासाठी माणूस पैशाच्या मागे लागतो आणि त्याला असे वाटते की या अतिरिक्त गरजा पूर्ण झाल्या तरच आपण सुखी होऊ. आयुष्यभर धावपळ करून गडगंज संपत्ती मिळवतो आणि हे सर्व मिळूनही सुख मिळाले नाही हे त्याला उशिरा कळते. जीवन जगायचे राहून गेले ह्याची त्याला जाणीव होते कारण त्याने खरे जीवन जगायला सुरुवातच उशीरा केलेली असते. पैसा हा मिळवलाच पाहिजे ह्याबद्दल सद्गुरूंचे दुमत नाही पण पैशाबरोबरच सुख मिळवले पाहिजे. सुख मिळवण्यासाठी काय करायचे हे समजणे जास्त महत्वाचे आहे. Work life balance

मध्ये आम्ही हेच सांगतो की आपल्याला आपले करिअर घडवायचेच आहे परंतु त्यासोबत आपले जीवनही सुखी झाले पाहिजे. आपला प्रपंच करता करता, उद्योगधंदा करता करता आपले जीवनही सुखी करू शकतो. यासाठी हा समतोल कसा राखायचा हे सद्गुरूंनी आपल्याला शिकविले. संपूर्ण विश्वात जर आपण नजर टाकली तर आनंदाची दिवाळी, आनंदोत्सव, आनंदाची रंगपंचमी दररोज साजरी झालेली असते. दररोज सूर्योदय आणि सूर्यास्ताच्या वेळी रंगपंचमी असते पण ते बघायला वेळ कुणाला आहे. माणूस मात्र पैशाच्या आणि विषय सुखाच्या मागे धावतो आहे. आपणही निसर्गाचा अविभाज्य भाग असल्यामुळे निसर्गात चालू असलेल्या या आनंदोत्सवात सहभागी होणे हे आपले कर्तव्यच आहे. निसर्गाचे सर्व घटक करीत आहेत तेच आपल्याला करायचे आहे. सूर्य, चंद्र, समुद्र, वृक्षवल्ली हे निसर्गाचे घटक हे सर्व जे करीत आहेत तेच आपल्याला करायचे आहे. सूर्य-चंद्र समुद्र वृक्षवल्ली यांच्याप्रमाणे आपणही आनंद वाटायला शिकूया.

आपल्या वाट्याला आलेले काम आपण काहीतरी मिळवण्यासाठी करीत असतो. याऐवजी आपण जे काही करतो ते आनंदात करायचे. कुठलीही अपेक्षा न ठेवता आनंदाने करायचे. कुठलीही अपेक्षा ठेवली नाही तर अपेक्षेबाहेर यश तुम्हाला मिळते. भगवद्गीतेने आपल्याला सांगितलेले आहेच. “कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन” फळाची अपेक्षा न करता कर्म करीत रहा. सद्गुरूंनी सखोल चिंतन करून आपल्याला सांगितले की फळाची अपेक्षा कर किंवा करू नकोस फळ हे मिळणारच. जर फळ हे मिळणारच आहे तर अपेक्षा कशाला करायची? दुसरी गोष्ट म्हणजे अपेक्षा केली की आपण त्या कर्मफळात अडकतो आणि कर्म चांगले होत नाही. ह्यासाठी आपले काम आनंदाने आणि

आनंदात करा म्हणजे अनपेक्षित यश तुम्हाला मिळेल. आनंद हेच जर आपले निर्विवाद साध्य असेल तर साधन बदलले पाहिजे इतकी ही साधी गोष्ट आहे. आनंदाने, आनंदात काम करणे हे आनंदाचे वाटपच आहे आणि तसा निसर्गाचा संकेतही आहे. प्रत्येक माणसाकडे काही ना काही कौशल्य आहे. त्याने आपले हे कौशल्य जगाला सुखी करण्यासाठी वापरायचे असते. आनंदाने काम केले की आनंदाचे वाटप करता करता आपण आनंद अनुभवत असतो. अपेक्षा ठेवून काम करतो तेव्हा ते मिळेल की नाही ह्या तणावात जातो, भीतीग्रस्त होतो. आनंदाने आणि आनंदात काम करतो तेव्हा आपण निवांत होतो, शांत होतो.

“आनंद वाटा आनंद लुटा” हे सांगणे सोपे आहे पण जीवनात कित्येक वेळा समस्या येतात, दुःखाचे प्रसंग येतात, संकटे येतात तेव्हा काय करायचे? नोकरी गेली की माणूस हवालदिल होतो. मी खरे सांगू का नोकरी गेली तरी काळजी करू नका. सद्गुरूंनी आपल्याला एक सुरेख सिद्धांत सांगितला आहे, “वस्तुस्थितीचा स्वीकार करून तिला सुरेख आकार देण्यात खरे शहाणपण आहे” हा सिद्धांत नीट लक्षात घेतला तर कुठलीही परिस्थिती येऊ दे तिचा प्रथम स्वीकार करा. स्वीकार करता तेव्हा तुम्ही निवांत होता आणि

स्वीकार करीत नाही तेव्हा तुम्ही त्या परिस्थितीशी भांडत असता. खरंतर आपल्या वाट्याला आलेली परिस्थिती Cosmic calculation ने आलेली असते. आपल्या पाप-पुण्याचा हिशोब Cosmic life force व्यवस्थित जुळवित असतो. आपल्या वाट्याला आलेली परिस्थिती ही आपल्या दिव्य बँकेत असलेल्या पाप-पुण्याचा हिशोब लावीत Cosmic life force मुळे येते. या Cosmic life force ला विरोध करणे आपल्याला शक्य नाही म्हणून वस्तुस्थितीचा स्वीकार करून तिला सुरेख आकार देण्यात खरे शहाणपण आहे. वस्तुस्थितीचा स्वीकार करून तुम्ही निवांत होता तेव्हा तुम्हाला त्यात संधी दिसू लागते. Cosmic life force ही नेहमी उत्कर्षाप्रत जाणारी असते.

आत्मशक्तीचा म्हणजेच तुझा वास जिथे आहे ती वस्तू म्हणजे हे आत्मतत्त्व आहे. वस्तुस्थितीचा स्वीकार केला की तीच वस्तू म्हणजे तुमची आत्मशक्ती तुमची स्थिती सुधारण्यासाठी मदत करते. हे ईश्वरीतत्त्व तुमचा उद्धार करण्यासाठी सदैव तयार असते पण आपले तिथे लक्षच नसते. आपल्या डोक्यात इतका गोंधळ चाललेला असतो की आपले अंतर्मन जे काही सांगत असते ते आपल्याला ऐकूच येत नाही. आपल्या अंतर्मनाचा कौल, अंतर्मनाचा आवाज याकडे आपले लक्षच नसते. आपण निवांत झाल्याशिवाय आपले लक्ष तिथे जाणार नाही म्हणून प्रपंचात आणि परमार्थातही निवांत होण्याला महत्त्व आहे.

आनंद वाटा म्हणजे काय करा? शुभचिंतन करीत राहा. सद्गुरूंनी आपल्याला प्रार्थना दिलेली आहे. प्रार्थना म्हणता म्हणता तुम्हाला मार्ग दिसायला लागतील. आपल्या डोक्यात विचारांचा गोंधळ असतो त्यामुळे आपल्याला समोर असणारे मार्गही दिसत नाहीत. आपला आपल्या अंतर्मनावर विश्वास असतो तेव्हा जे होते ते भल्यासाठीच होते आहे आणि जे होणार

ते ही भल्यासाठीच होणारा हा भाव निर्माण होतो. जे नित्यनेमाने प्रार्थना करतात त्यांच्या आयुष्यात काही प्रसंग आले तरी ते डगमगत नाहीत. समुद्रात लहान मोठ्या लाटा उसळतातच तसे आपल्या जीवनात लहान-मोठे प्रसंग येणारच. दिवसभरातील साठ हजार विचारांपैकी आपल्या प्रार्थना फक्त दोन तीन हजारच असतात. येण्याचा विचार करण्यापेक्षा देण्याचा विचार करा. दिलेत तर येणारच कारण 'द्या' या शब्दात 'या' आहेच. "दिल्याने येत आहे रे आधी दिलेची पाहिजे" हा जीवनविद्येचा नवीन सिद्धांत आहे. आपल्याकडे देण्यासाठी भरपूर आहे. नुसते एक स्मितहास्य द्या तुमच्याकडे ते स्मित हास्य परत येणार. "देव तुझे भले करो" असे म्हणा, एवढे तर तुम्हाला नक्कीच म्हणता येईल.

जीवनविद्या ही जगायची असते. कुटुंबात आपण एकमेकांशी कसे वागायचे हेही आम्ही "कौटुंबिक सौख्य" ह्या कोर्समध्ये शिकवतो.

सद्गुरुंनी संपूर्ण जीवनाचे सार अशी विश्वप्रार्थना दिली आहे. ही विश्वप्रार्थना म्हटली तरी बाकी काही करण्याची गरज नाही. विज्ञान म्हणजे सर्वकाही आणि प्रज्ञानाची गरज नाही असे म्हटले जाते ते चुकीचे आहे. विज्ञान हवेच पण विज्ञानाला विवेकाची जोड दिली पाहिजे. अगदी छोट्या-छोट्या वाटणाऱ्या गोष्टी करून आपण आनंद सतत वाटू शकतो. शुभेच्छा देऊन आपण सर्वांना आनंद देऊ शकतो. "देवा यांचे भले कर, यांचे कल्याण कर, यांचा संसार सुखाचा कर." या शुभेच्छा सतत देत रहा. रिकाम्या वेळेत विश्वप्रार्थना आणि या शुभेच्छा देत रहा. यानेच तुमचे भले होईल. असा आनंद वाटत राहिलो तर आपल्या जीवनात आनंदाची दिवाळी नित्य साजरी होत राहिल.

आनंद मेळावा, कामोठे

२०१७ प्रवचनातून संकलित.

	Day	Date	Course Type	Available seats	
1	Sat - Sun	09/10 April	Level 2	0	Full
2	Tue - Wed	12/13 April	Level 2	150	
3	Tue - Wed	19 /20 April	Level 2	150	
4	Sat - Sun	23 / 24 April	Level 2	0	Full
5	Tue - Wed	26 - 27 April	Level 3	0	Full
6	Sat - Sun	30 April / 01 May	Level 2	0	Full
7	Sun-Mon-Tue	01/02/03 May	Level 4	17	
8	Sat - Sun	07 - 08 May	Level 2	0	Full
9	Tue - Wed	10 - 11 May	Level 2	150	
10	Sat - Sun	14 - 15 May	Spiritual Wisdom	95	
11	Sun-Mon	15 - 16 May	Level 5	43	
12	Sat - Sun	21 - 22 May	Level 2	55	
13	Tue - Wed	24 - 25 May	Level 2	150	
15	Sat - Sun	04 - 05 June	Level 2	150	
16	Tue - Wed	07 - 08 June	Level 2	150	
17	Sat - Sun	11 -12 June	Level 2	0	Full
19	Sat - Sun	18 - 19 June	Level 2	150	
20	Tue - Wed	21 - 22 June	Level 2	150	
21	Sat - Sun	25 -26 June	Level 2	150	
22	Tue - Wed	28 - 29 June	Level 2	150	

श्रीसारदादेवी आणि शारदामाई

सद्गुरू श्री वामनराव पै यांच्या सहचारिणी मातृतुल्य सौ. शारदामाई यांचा शहाण्णवावा वाढदिवस, १६ एप्रिल २०२२. त्यानिमित्ताने माईच्या अलौकिक कार्याचे कृतज्ञतेने स्मरण करूया. वात्सल्यमूर्ती माईच्या कार्याबद्दल, त्यांच्या प्रेमळ स्वभावाबद्दल बोलायला शब्द अपुरे पडतील. जीवनविद्येतील नामधारकांच्या विशेषतः भगिनी वर्गाच्या त्या प्रेरणा स्थान आणि आदर्श आहेत.

सद्गुरू आणि शारदामाईविषयी बोलताना आठवण होते ती श्रीरामकृष्ण परमहंस व त्यांच्या पत्नी सारदादेवी यांची. हे जगाला आदर्श वाटावे असे दाम्पत्य! दिडशे वर्षांपूर्वीच्या भारत देशातील स्त्रीचे कौटुंबिक स्थान हे एका संरक्षक कवचात बंदिस्त होते. अशा वेळी श्रीरामकृष्ण हे सारदादेवी यांना साक्षात कालीमातेचे प्रकट रूप मानून त्यानुसार सन्मान देत. आपल्या आध्यात्मिक कार्यात त्यांना सहभागी करून घेत. १८७२ ते १८८६ म्हणजे श्रीरामकृष्ण परमहंस यांच्या महासमाधी पर्यंतच्या पंधरा वर्षांच्या काळात त्यांनी निष्ठेने पतिसेवा केली. तीच त्यांची सर्वात मोठी साधना आहे असे त्या मानत. या काळात श्रीरामकृष्ण यांनी त्यांना अनेकवेळा आध्यात्मिक दर्शने घडविली. खऱ्या स्वरूपाची ओळख करून दिली. एका दैवी दाम्पत्य-जीवनाची अनुभूती त्यांचे चरित्र वाचताना

येते. श्रीरामकृष्ण परमहंस यांच्या आध्यात्मिक कार्यात समर्पित भावनेने साथ देणाऱ्या सारदादेवीही त्यांच्या सर्व शिष्य परिवाराची आपुलकीने काळजी घेत. प्रत्येक शिष्याच्या खानपानाची आणि आरोग्याची काळजी त्या खूप प्रेमाने घेत असत. त्या सर्वांच्या 'माताजी' होत्या. पती श्रीरामकृष्ण परमहंस यांच्या निधनानंतरही चौतीस वर्षे म्हणजे शेवटच्या श्वासापर्यंत मातृत्वाच्या भावनेने त्यांनी त्यांचे कार्य सुरूच ठेवले.

१८ मे १९४८ या दिवशी सद्गुरू श्री वामनराव व शारदामाई यांचा विवाह झाला. सद्गुरू व शारदामाई यांचे सुमारे चौसष्ट वर्षांचे दाम्पत्य-जीवन अगदी अलौकिक असेच होते. त्यांना १४ एप्रिल १९४९ रोजी पहिले कन्यारत्न(मालनताई) प्राप्त झाले. आणि ८ जुलै १९५० रोजी त्यांना पुत्रप्राप्ती (प्रल्हाददादा) झाली. पत्नीच्या शरीर प्रकृतीचा विचार करीत 'मर्यादित संतती हा सुखी जीवनातील एक महत्त्वाचा धागा आहे' हे सूत्र सत्तर वर्षांपूर्वीच्या काळात सद्गुरूंनी आधी स्वतः स्वीकारले आणि त्यानंतर समाजाला प्रबोधनाच्या माध्यमातून पटवून दिले.

मंत्रालयातील उच्च पदावरची नोकरी करीत असतानाच १९५२ पासून सद्गुरूंनी समाज प्रबोधनाला सुरुवात केली. त्यावेळी शारदामाई संपूर्णपणे समर्पित भावनेने घरातील प्रत्येक सदस्याची प्रेमाने व आपुलकीने काळजी घेतच होत्या. त्यासोबत घरात येणाऱ्या सद्गुरूंच्या

संपूर्ण मानवजाति सुखी हो तथा यह राष्ट्र सर्वार्थ से प्रगतिपथ पर अग्रसर रहे और बने

महासत्ता

उसके लिए आवश्यक है, वैचारिक क्रांती जो जीवनविद्या समाज में ला रही है ।

प्रत्येक शिष्याचा पाहुणचार त्या अतिशय ममत्त्वाने करीत. हे सर्व करीत असताना त्यांची सहज साधना सुरूच होती. स्वयंपाकघरात पोळ्या लाटताना त्यांचे अखंड विठ्ठल नामस्मरण व हरिपाठ सुरूच असे. तो सात्विक स्वयंपाक घरातील सर्वांना जसा लाभदायक होत होता, त्याचप्रमाणे घरात आलेला प्रत्येक अतिथी आणि सदगुरूंचा शिष्य त्याची अवीट गोडी चाखत स्वतःला धन्य मानत होता. आदर्श पत्नी, आदर्श माता, आदर्श सासू आणि आदर्श आजी-पणजी तसेच आपल्या सर्वांच्या प्रेमळ माई या सर्व भूमिका त्यांनी यथायोग्य निभावल्या आणि आजही निभावत आहेत. म्हणूनच जीवनविद्येचा हा वटवृक्ष बहरलेला आहे. त्या वटवृक्षाच्या दिव्य ज्ञानाच्या शीतल छायेत लाखो नामधारक नित्य सुखाची अनुभूती घेत आहेत.

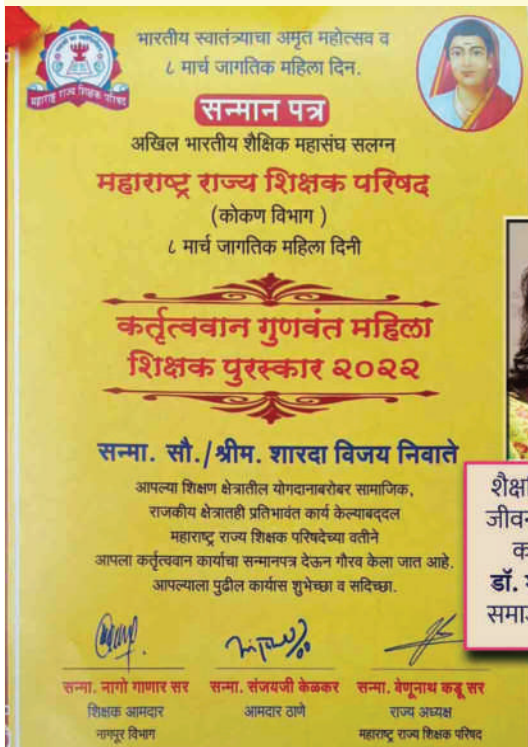
दिडशे वर्षांपूर्वी माता सारदादेवी यांच्या असीम त्यागमय जीवनाचे फलीत म्हणून स्वामी विवेकानंद यांच्यासारखे जगज्जेते महापुरुष भारत

देशाला लाभले. माताजींच्या सहकार्यानेच श्रीरामकृष्ण असे दिव्य सत्पुरुष घडवू शकले. आजच्या एकविसाव्या शतकातील आधुनिक युगात शारदामाई यांचे त्यागमय जीवन तितकेच तोलामोलाचे आणि श्रेष्ठ जीवन आहे. जीवनविद्येचे ज्ञान जगात पोहोविण्यासाठी अनेक अभ्यासू सदगुरू शिष्य तयार झाले. श्री. प्रल्हाददादा यांची आधुनिक युगाला साजेशी कार्यपद्धती सर्वांनाच विशेषतः तरुणांना जीवनविद्या मिशनकडे आकर्षित करीत आहे. याचे श्रेय सदगुरू आणि माईच्या त्यागाला, संघटन कौशल्याला आणि त्यांनी निर्माण केलेल्या व्यवस्थेला जाते.

आपल्या सर्वांनाच मातृस्थानी असलेल्या शारदामाईंना तसेच मालनताईंनासुद्धा वाढदिवसाच्या मनःपूर्वक शुभेच्छा. सदगुरू माईच्या चरणी कोटी कोटी प्रणाम

डॉ. शारदा निवाते, कर्जत-रायगड

९५६११ १४४२५

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव व
८ मार्च जागतिक महिला दिन.

सन्मान पत्र

अखिल भारतीय शैक्षिक महासंघ सलग्न

महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषद
(कोकण विभाग)

८ मार्च जागतिक महिला दिनी

कर्तृत्ववान गुणवंत महिला
शिक्षक पुरस्कार २०२२

सन्मा. सौ./श्रीम. शारदा विजय निवाते

आपल्या शिक्षण क्षेत्रातील योगदानाबरोबर सामाजिक, राजकीय क्षेत्रातही प्रतिभावंत कार्य केल्याबद्दल महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेच्या वतीने आपला कर्तृत्ववान कार्याचा सन्मानपत्र देऊन गौरव केला जात आहे. आपल्याला पुढील कार्यास शुभेच्छा व सदिच्छा.

सन्मा. मागो गणार सर
शिक्षक आमदार
नगपूर विभाग

सन्मा. संजयजी केळकर
आमदार ठाणे

सन्मा. वेणुनाथ कडू सर
राज्य अध्यक्ष
महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषद

शैक्षणिक क्षेत्रात कार्य करताना जीवनविद्येचा प्रचार आणि प्रसार करण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या डॉ. शारदा विजय निवाते यांचा समाजाने केलेला मानसन्मान..

अखिल भारतीय शैक्षिक महासंघ सलग्न

महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषद
(कोकण विभाग)

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव
व ८ मार्च २०२२
जागतिक महिला दिन

कर्तृत्ववान, गुणवंत महिला
शिक्षक पुरस्कार २०२२

सन्मा. श्रीम./सौ. शारदा विजय निवाते

॥ सन्मानचिन्ह ॥

बालकदा

दीपस्तंभचे हे पान खास आमच्या बालदोस्तांसाठी राखीव आहे. बाल संस्कार केंद्रातील अभ्यासक्रमावर आधारित प्रश्न, कोडी, गाणी, गोष्टी यांचा आनंद तुम्हाला इथे घेता येईल. तुम्ही वाचा आणि तुमच्या मित्रमैत्रिणींना सुद्धा वाचायला सांगा.

तसेच तुमचे अभिप्राय (feedbacks)आम्हाला जरूर पाठवा!

ओळखा पाहू कोण ?

- १). निसर्ग नियमांचा राजा..?
- २) बाल संस्कार केंद्रात शिकवलेले मनाचे दोन प्रकार..?
- ३) बहिर्मन यांच्याद्वारे जगाशी संपर्क करते..?
- ४) जाणीवपूर्वक काम करणारे मन..?
- ५) झोपेत सुद्धा काम करणारे मन..?

(उत्तर याच अंकात इतरत्र असतील ती शोधून काढा)

गंमत गाणे

जमिनीवरचा माणूस विमानातून उडतो
प्रयत्नाने आपण काहीही करू शकतो।।धृ।।

प्रयत्नाने काडीपैलवान बलवान होऊ शकतो
शेवटून पहिला येणारा वर्गात पहिला येतो।।१।।

देवा सकट सर्व काही प्रयत्नाने मिळते
प्रयत्न हे रत्न देवापेक्षा श्रेष्ठ असते।।२।।

कवी - श्री. जगदीश बोद्रे

आणि बरं का बालदोस्तांनो.....

तुमच्या पैकी काही जण छान छान गोष्टी, कविता लिहणारे असतील तर त्या बाल मित्रमैत्रिणींच्या बाल संस्कार केंद्रातील अभ्यासक्रमावर आधारित स्वरचित कविता आणि गोष्टी सुद्धा इथे प्रकाशित केल्या जातील. तसेच जीवनविद्या मिशनच्या बाल संस्कार केंद्रात आल्यावर तुम्हाला आणि तुमच्या पालकांना काय फायदा झाला याचा अनुभव सुद्धा तुम्ही लिहून पाठवू शकता. अनुभव आणि गोष्टी यांची शब्दमर्यादा जास्तीत जास्त २५० शब्द इतकीच असावी. तर मग तयार ना!

तुमचे लिखाण ९९६७९६६१५० या संपर्क क्रमांकावर पाठवू शकता.
(प्रकाशित करण्याचा अंतिम निर्णय जीवनविद्या मिशनचा असेल याची कृपया नोंद घ्यावी)

मी काय बरे करावे...

खाजवले डोके, फिरवली चाके
कंटाळा असा, थांबले घड्याळाचे काटे..

मी काय बरे करावे...

जीवन मला भेटला, लिंक घेवून आला
बालसंस्कार केंद्रात वेळ आनंदात गेला..

मी काय बरे करावे..

पर्यावरण आणि मनाचे शास्त्र शिकवले
गोष्टी गोष्टीतून कितीक ज्ञान हे मिळाले

मी काय बरे करावे..

प्रश्न माझा सुटला उत्तर क्षणात सापडले
मनातले सारे कागदावर मी रेखाटले..

बस्स दोस्तांनो हेच करायचे हि जागा केवळ तुमची..
चित्र काढा, कविता करा, गोष्ट लिहा..
आपली प्रगती कळवा.. सर्वासोबत यश शेअर करा..
मनातील कल्पनांना मुक्त करा..

पर्यावरण हाच नारायण

लेखमाला ४

ऋतूराज वसंत आला अंगणी मोगरा फुलला ।
सृष्टी गंधित करुन आगळी दृष्टी देत बहरला ।।

निसर्ग क्षणाक्षणाला रंग पालटत असतो. त्यामुळे सृष्टीत नेहमीच नवचैतन्य संचारलेले असते. धुवांधार बरसणारा पाऊस असो की गोठविणारी थंडी असो अथवा तळपणारे ऊन! प्रत्येक ऋतूत सृष्टीत काही तरी विलोभनीय दृश्य दिसतेच. शिशिरातील पानगळ संपून वसंत ऋतू आला. करड्या रंगाची ओकीबोकी दिसणारी झाडे नवीन पालवीने हिरवी झाली आहेत. पांगारा, काटेसावर, गुलमोहोर, सोनमोहर, बहावा यांची फुले निळ्याशार आभाळाच्या पार्श्वभूमीवर भर उन्हाळ्यात डोळ्यांना सुखावत आहेत.

पानगळीच्या दिवसात झाडांची जुनी पाने गळून पडतात ती मातीत विलिन होण्यासाठी! पानात साठवलेल्या अन्न घटकांमुळे जमिनीचा कस वाढतो. या पानांच्या विघटनामुळे मातीचा वरचा सुपीक स्तर तयार होत असतो. निसर्गातील प्रत्येक घटनेमागे एक विशिष्ट योजना असते. पण हे समजून न घेताच काही माणसं हा निरुपयोगी पालापाचोळा समजून चक्क जाळून टाकतात. त्यामुळे जमिनचे नुकसान तर होतेच पण हवेचे प्रदूषण सुद्धा होते. पुन्हा जमिनीचा कस वाढवण्यासाठी रासायनिक खतांचा वापर करतात. म्हणजे हातचे सोडून पळत्याच्या मागे धावण्यासारखी गोष्ट झाली. रासायनिक खतांचा मोठ्या प्रमाणावर वापर होऊ

लागला तेव्हा सुरुवातीच्या काळात शेतमालात मोठ्या प्रमाणावर उत्पन्न मिळू लागले होते. पण त्याचा लोकांच्या आरोग्यावर विपरित परिणाम होऊ लागला. अती रासायनिक खतांमुळे जमीन कठीण होऊ लागली. पूर्वी जमिनी लाकडी नांगराने नांगरत असत. ती नंतरच्या काळात लोखंडी नांगराने नांगरावी लागे. त्यानंतर ट्रॅक्टरने शेती केली जाऊ लागली. त्यामागे लवकर शेतीची कामे करणे हा उद्देश आहेच पण रासायनिक खतांमुळे जमीन कठीण म्हणजेच मृत होत चालली आहे. त्यामुळे हा बदल अपरिहार्य झाला आहे.

कृषिप्रधान देश म्हणून भारताला सर्व जगात ओळखले जाते. आपल्या देशाने कृषी तंत्रज्ञान आणि संशोधन क्षेत्रात बरीच प्रगती केली आहे. बहुतेक सर्व राज्यात कृषीविद्यापीठे उभारून कृषी व्यवस्थापन आणि व्यवसायाभिमुख शेती करण्याचा प्रयत्न चालू आहे. ही खूप चांगली गोष्ट आहे. पण मातीच्या व्यवस्थापनासाठी जनजागृती होणे अत्यंत गरजेचे आहे. पूर्वी जमिनीवर झाडे-झुडपे व गवत यांचे आच्छादन असे, त्यामुळे वारा, पाऊस इत्यादींपासून मातीचे संरक्षण व संवर्धन नैसर्गिकरीत्या होत होते. परंतु माणसाने आपल्या अन्न, पाणी आणि निवाऱ्याच्या गरजा भागविण्यासाठी जमिनीवरील झाडे तोडली. गवताळ जमिनी कमी झाल्या. त्याचा परिणाम जमिनीची धूप होण्यात झाला. एक इंच मातीचा थर निर्माण करण्यास निसर्गाला बरीच वर्षे

घन कचरा निर्मूलन

२०१८ पासून महाराष्ट्र एकूण पाच कार्यशाळा कंपोस्ट खत गांडूळ खत तयार करण्यास उद्युक्त करणे ओला सुका कचरा विलगीकरण ओला कचरा वेगळा करून त्यातून सेंद्रिय खत निर्मिती करण्याचे मार्गदर्शन केले जाते ई-कचरा विलगीकरण प्लास्टिक विलगीकरण प्लास्टिकला पर्याय सुचविणे व पर्यावरण हानीसंबंधी जागरूकता निर्माण करणे पर्यावरण पूटक वस्तू वापरण्याबद्दल मार्गदर्शन व प्रदर्शने भरविणे २०२१ सांगली महाराष्ट्र एकूण सहा कार्यशाळा

लागतात. पण माणूस या कार्यात अडथळा निर्माण करून पर्यावरणाचं नुकसान करतो.

प्राचीन काळापासून भारतीय संस्कृतीत जमिनीला मातेचे स्थान देण्यात आले आहे त्यामुळे आपण जमिनीला भूमाता असे संबोधतो. ज्याप्रमाणे पशुपक्षी, प्राणी व वनस्पती जिवंत आहेत त्याचप्रमाणे माती सुद्धा जिवंत आहे. त्यात असंख्य जीवजंतू वास्तव्य करून राहतात म्हणून आपण भूमाता सजीव आहे असे समजतो. आपण श्वासोच्छ्वास करतो त्याप्रमाणे माती सुद्धा श्वास घेते. माणसाला जसे ऊन, वारा, पाऊस, रोग यापासून संरक्षणाची गरज आहे तसे मातीचे सुद्धा संरक्षण होणे गरजेचे आहे. सेंद्रीय शेती करणाऱ्या आपल्या पूर्वजांनी ही संपत्ती पुढील पिढीकडे जशी जिवंत सोपवली तशी आपणसुद्धा तिचा सांभाळ करून येणाऱ्या पिढीला ती जिवंत स्थितीतच सोपवली पाहिजे. शेती पुन्हा पारंपारिक पद्धतीने सुरु करायला हवी. यामुळे अमूल्य अश्या मातीच्या थरांचे जतन आणि संवर्धन होऊन मातीचा पोत टिकून राहील.

जीवनविद्या सांगते विचारप्रदूषण हे सर्व समस्यांचे मूळ आहे. जेव्हा माणसं सर्वांचा विचार करतील तेव्हा बदल होईल. स्वतःच्या तात्पुरत्या फायद्याचा विचार न करता ती सर्वांचा म्हणजे विश्व कल्याणाचा विचार करतील तेव्हाच जीवन आनंदमय होऊन सर्वांचा उत्कर्ष होईल. निसर्गाचा अविभाज्य घटक असणाऱ्या माणसाने मातीशी असलेले त्याचे अतुट नाते जपले पाहिजे. 'पर्यावरण हाच नारायण' हे लक्षात घेऊन आधिभौतिक प्रगतीच्या मागे धावताना या नात्याची मुळं अधिक घट्ट कशी होतील यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत.

अनिता सुनील मोरे, सी. बी. डी. बेलापूर
९९६७९६६१५०

बालकट्टा ओळखा पाहूचे उत्तर

२) बाल संस्कार केंद्रात शिकवलेले मनाचे दोन प्रकार -
अंतर्मन आणि बहिर्मन

मुरलीमोहन कृष्ण मुरारी
मनामध्ये ठसला ।
देवकीचा तू कान्हा
तू नंदाचा लाला ॥

तू गोपालक बासुरीवाला
गोपसवंगडी कृष्ण सावळा ।
समतेचा तू आदर्श देवा
गोकुळात नांदला ॥

मीरेचा गोपाल गिरीधर
ध्यानीमनी वसे निरंतर ।
तू राधेचा सखा श्रीहरी
भावसमाधी अष्टोप्रहरी ॥

अर्जुनाचा बंधुमित्र तू,
जीवनयुद्धी सद्गुरु होशी ।
रणांगणी होऊन सारथी
विश्वरूप दाविशी ॥

मनास मोहविती किती
रुपे तुझी माधवा ।
गोविंदा अजन्मा अनंता
स्वस्वरूप तू केशवा ॥

तूच विठ्ठल विश्वामध्ये
भरुनिया उरला ।
अंतर्बाह्य व्यापून तूची
हृदयी विसावला ॥

अनिता सुनील मोरे

भाकरी करपू नय म्हणून..

(भाग २)

'वास्तववादाच्या अधिष्ठानावर प्रयत्नवादाची कास धरीत विकासवादाकडे झेप घेणे म्हणजे जीवनविद्या'

'वस्तुस्थितीचा स्वीकार करून तिला सुरेख आकार देण्याच्या प्रयत्नात यशस्वी जीवनाची गुरुकिल्ली आहे.' - तत्त्वचिंतक सद्गुरू श्री वामनराव पै.

या दोन्ही सिद्धांतांकडे पाहिले तर असे लक्षात येईल की आपल्या जीवनातील अगदी कोणत्याही समस्या सोडविण्याचे सामर्थ्य या सिद्धांतांमध्ये आहे. कारण हे सिद्धांत प्रत्येक प्रिय-अप्रिय प्रसंगात आपल्याला आधी एकदम भानावर आणतात व वास्तविकता पाहायला शिकवतात.

भाकरी का करपते? याचे उत्तर म्हणजे योग्य वेळी पलटली नाही म्हणून.

बिघडलेले परस्पर मानवी नातेसंबंध दृढ करण्यापासून ते एखादे अत्यंत कठीण काम सिद्ध करण्यापर्यंत सर्व बाबतीत या सिद्धांतांचा उपयोग करून आपल्या विचारसरणीत आपण बदल (पालट) केले तर आपल्या आयुष्यात कधीच कोणतीच “भाकरी” करपणार नाही याची शाश्वती जीवनविद्या देते. मात्र त्यासाठी आपल्यापाशी तितकी संवेदनशीलता असायला हवी आणि आत्मपरिक्षण व अभ्यास करण्याची

तयारीही असायला हवी.

मानवी नातेसंबंधांच्या बाबतीतील एक लहानसे उदाहरण पाहुया. एखाद्या वेळी माझ्या हातून बनलेला एखादा पदार्थ चुकला किंवा बिघडला आणि घरातल्यांनी मला त्याबद्दल तशी प्रतिक्रिया दिली तर एकशे एक टक्के माझे मनःस्वास्थ्य त्या दिवशी बिघडते. हे खूप स्वाभाविक आहे. परंतु त्याच क्षणी मी मनात येणा-या त्रासदायक अशा, आपल्याच विचारांकडे सावधपणे पाहिले आणि वस्तुस्थितीचा स्वीकार केला तर माझ्या असे लक्षात येईल की यापूर्वी मी जेव्हा जेव्हा चांगले पदार्थ बनवले होते तेव्हा तेव्हा घरातल्यांनी माझे कौतुक सुद्धा केले होते; आणि आता केलेला हा पदार्थ खरोखरच त्यांना आवडला नसेल तर मी ते सत्य स्वीकारायला पाहिजे.

सकाळी उठल्यापासून रात्री झोपेपर्यंत घरातील प्रत्येकाने अशा प्रकारे स्वतःच्या मनात येणा-या 'background noise' कडे जाणीवपूर्वक लक्ष दिले आणि तो कमी करण्याचा प्रयत्न केला तर बरेचसे घरगुती तंटे निर्माणच होणार नाहीत. खूपदा असे वाटते की आयुष्य इतके आयडियल नाहीये की आपण चांगला विचार केला की सर्व चांगलं होतं. पण जीवनविद्येचे हे सिद्धांत जीवनाच्या प्रयोगशाळेत अनेक नामधारकांच्या आयुष्यात खरे उतरले आहेत. त्यामुळे आपण शुद्ध मनाने चांगले विचार करून पाहायला काय हरकत आहे? नाही का? स्वतःच्या मानसिक

स्त्री सन्मान अभियान

स्त्रीचा आत्मसन्मान जागृत करून सर्वांनी स्त्रीचा सन्मान करावा यासाठी जनजागृती करत आहोत. या उपक्रमांतर्गत महिलांना मुख्य प्रवाहात आणले जात आहे.

१) बेटी बचाव, २) बेटी पढाव, ३) विधवांना वेगळी वागणूक न देणे

२०१६ पासून. महाराष्ट्र. दोन कार्यशाळा.

पिंज-यात न अडकण्याचा हा उत्तम व सहज मार्ग आहे.

आता सामाजिक स्तरावर एखादे उदाहरण घेऊ. आजच्या धकाधकीच्या जीवनात आपल्या रक्ताची किंवा दूरची नातेवाईक मंडळी वास्तवात सहज भेटणे हे सहसा शक्य होत नाही, मात्र या समाज माध्यमांच्या असण्याने त्या नातेवाईकांचे नास्तित्व मनाला फारसे खुपत नाही. एका क्लिक वर ते क्षणार्धात आपल्यासमोर दत्त म्हणून उभे राहतात. काही कारणांनी बिघडलेले भावबंध एका क्षणात जुळूनही येतात. एक “लाइक” दिला की झालं! प्रगत अशा विज्ञान व तंत्रज्ञानाचे आभार मानावे तितके थोडेच आहेत. समाज माध्यमे वापरतानाचे एटीकेट्स काय असतात खरेतर कालानुरूप समजून घेण्याच्या गोष्टी आहेत. जीवन जगण्यासाठी लागणारे शहाणपण जीवनविद्या विविध कोर्सेसच्या माध्यमातून सर्व वयोगटातील व्यक्तींना देत असते. महाराष्ट्रातील हजारो विद्यार्थ्यांचे पालक, ज्यांनी आपल्या पाल्यांना जीवनविद्येचे मराठी, हिन्दी आणि इंग्रजीत चालणारे विद्यार्थी कोर्स, युवा कोर्स दिलेले आहेत ते या बाबतीत आज फार निश्चित आहेत. आम्ही देखील त्यापैकी एक भाग्यवान पालक आहोत ही अत्यंत अभिमानाची व समाधानाची गोष्ट आहे. आमची दोन्ही मुले जीवनविद्येत लहानाची मोठी झाली असल्याने चांगली घडली. आज ती आपापल्या क्षेत्रात टॉपला आहेत. त्याबद्दल आम्ही दोघेही सद्गुरूंची मनोमन कृतज्ञता व्यक्त करतो.

विद्यार्थी व युवा कोर्सेसप्रमाणे फाऊंडेशन व बेसिक कोर्स यांमधून हजारो लोकांना ‘आपली सामाजिक जबाबदारी कोणती व ती कशी पार पाडायची असते याबाबतचे यथोचित मार्गदर्शन जीवनविद्या वेळोवेळी देत आहे. कारण ‘सर्वात श्रेष्ठ समाजहित’ ही सद्गुरूंची शिकवण आहे. स्वानंद योग कोर्सेसप्रमाणेच कौटुंबिक सौख्य

कोर्स केल्यामुळेदेखील असंख्य जोडप्यांचे संसार आज सुखाचे झाले आहेत. आम्हीही त्यापैकी एक आहोत. कधी कधी स्वतःच्या अथवा इतरांच्या चुकीमुळे आपल्याला काही अप्रिय अनुभवांचा सामना करावा लागतो. जीवनविद्येची खरी मदत तुम्हाला तेव्हा होते. जेव्हा काही प्रतिकूल प्रसंग तुम्हाला सामोरे येतात, तुमच्या मनाविरुद्ध काही घडत असतं, तुम्ही गोंधळलेले असता, तुमच्या मनात नकारात्मक अथवा निराशाजनक विचार येत असतात. असाच काहीसा एक प्रकार आमच्या बाबतीत घडला.

एकदा वाहतुक पोलिसांनी आमच्या कडून नियमापेक्षा जास्त रक्कम वसूल केली. हे लक्षात आल्यापासून बराच वेळ त्या वाहतूक पोलिसाचा भयंकर राग येत होता. ‘त्याच्या विरुद्ध तक्रार करायची’, ‘वर्तमान पत्रात द्यायचं’ पण यापैकी आम्ही काहीच केलं नाही. कारण माझ्या मुलीच्या भाचीच्या वाढदिवसाच्या कार्यक्रमासाठी पुण्याला पोचण्याची आम्हाला घाई होती. दुसरे म्हणजे आम्ही त्या वाढदिवसाच्या निमित्ताने जीवनविद्येचा उपासना यज्ञ आयोजित केला होता. त्या पार्टी मध्ये आलेले मोठे मोठे अधिकारी व नेते मंडळी देखील आमच्या सोबत हरिपाठाच्या तालावर ठेका धरू लागले. वाढदिवसाची उत्सवमूर्ती ती लहानगी पण टाळ्या वाजवत आमच्या समोर येऊन बसली. याचे सर्वानाच भारी कौतुक वाटले. या सगळ्या मंगलमय वातावरणात आमची मनस्थिती जी दुपारी घडलेल्या ‘त्या’ प्रसंगाने फार विचलित झाली होती ती अगदी कुठल्या कुठे विरून गेली. शुभ चिंतनाच्या व वास्तववादी विचारांच्या अधिष्ठानावर स्वार होऊन आणि पुन्हा असा बेसावधपणा न करण्याचा निश्चय करून आम्ही हलक्या मनाने पुण्याहून मुंबईला रवाना झालो. हा महिमा आहे विचारांना जीवनविद्येची बैठक असण्याचा!

जीवनविद्या मिशनचे कार्यही वास्तववादाला अनुसरून असते. कालानुरूप तिने आपले रूपडे पालटायला सुरुवात केली आहे. म्हणजे सद गुरूंनी निर्माण केलेल्या जीवनविद्येचा गाभा तोच आहे मात्र आधुनिक कालात नव्या रंगात नव्या ढंगात - प्रल्हाद दादांचे यू ट्यूब लाईव्ह प्रोग्राम, फ्री कॉफरन्स कॉलस् किंवा नामधारक श्री.विकास नाईक यांनी तयार केलेले यू ट्यूब वरील छोटे छोटे टीजर्स असतील या वेगवेगळ्या प्रकारे जीवनविद्या स्वतःला प्रसवते आहे. वेगाने प्रसरण पावते आहे. नवीन नवीन सुजनांना आपल्या प्रवाहात सामावून घेते आहे. संसार सागरात गटांगळ्या खाणा-या असंख्य अशांत जीवांना शहाणपण शिकवून स्थैर्य देते आहे. तसेच संसार सागरात सुखेनैव दुंबणा-यांची शुद्ध ज्ञानाची तहान भागवत त्यांना आत्मसाक्षात्काराच्या वाटेवरही सहज घेऊन जाते आहे. प्रपंच व परमार्थ दोन्ही यशस्वीरित्या करून घेते आहे. अशा ह्या सर्वांगसुंदर जीवनविद्येला व तिच्या निर्मात्याला कोटी कोटी वंदन.

मंजिरी सुधीर पालकर,

अटॉमिक एनर्जी ज्युनियर कॉलेज-मुंबई
९८९९७२००८७

बालकट्टा ओळखा पाहूचे उत्तर

१) निसर्ग नियमांचा राजा - क्रिया तशी प्रतिक्रिया

लोकमत हॅलो मुंबई

सोमवार, दि. १४ मार्च २०२२

‘बालसंस्कार’ अभ्यासक्रमात करा समाविष्ट

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मुंबई : वामनराव पै यांच्या शिकवणीद्वारे सुसंस्कारित पिढी निर्माण करण्याचे कार्य महाराष्ट्रातच नव्हे तर देशभरात जीवनविद्या मिशन या संस्थेच्या माध्यमातून अविरतपणे सुरू आहे. एक आदर्श परिपूर्ण व देशभक्ती पिढी घडवण्यासाठी सकारात्मक विचारयुक्त व विविध भाषांत उपलब्ध असलेली विश्वप्रार्थना सर्व शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्याबाबत सकारात्मक निर्णय घेण्यात यावा, अशी विनंती उल्लेखाच्या माध्यमातून शिवसेना आमदार विलास पोतनीस यांनी विधान परिषदेत केली. तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार, असा संदेश समाजाला देत वास्तववाद व प्रयत्नवादाची शिकवण देणाऱ्या समाजसुधारक व तत्त्वज्ञ वामनराव पै यांचे समाजकार्य सर्वश्रुत आहे. जीवन सुंदर पद्धतीने जगण्याच्या कलेची शिकवण त्यांनी दिली आहे.

विद्यार्थी मार्गदर्शन अभियान

या संवादांमधून आपणास काय मिळेल.

- ▶ अभ्यासाच्या पद्धती व अभ्यासाचे महत्त्व ▶ राष्ट्रभक्ती व राष्ट्रप्रेम
- ▶ शरीराचे महत्त्व ▶ चांगली संगती व व्यसनपासून अलिप्त
- ▶ निसर्गनियमांचे जीवनातील महत्त्व

आपल्या शाळेचा फक्त एक तास आम्हाला द्या.

संपर्क : श्री. दिलीप निर्मल ९८७०३१०१३७

प्रश्न तुमचे उत्तर श्री प्रल्हाददादांचे

प्रश्न :- आम्ही कितीही विश्वप्रार्थना म्हटली तरी जर लोकांना आम्ही हवेहवेसे वाटत नाही तेव्हा विश्वप्रार्थनेचा काही उपयोग होत नाही असे वाटते. हे बरोबर आहे का ?

उत्तर :- विश्वप्रार्थना म्हणत असताना ती अंतर्मनात जाणे फार आवश्यक असते. अंतर्मनात त्यांचे दोन परिणाम होतात. तुम्ही दुसऱ्याचे भले व्हावे असे चिंतन करता तेव्हा एका बाजूने तुमचे भले होत असते आणि दुसऱ्या बाजूने मनाचे शुद्धीकरण होत असते. एका बाजूने उत्कर्ष होतो तर दुसऱ्या बाजूने उन्नती होते. उत्कर्ष होत असताना उन्नती होणे ही गरजेचे आहे हे लक्षात ठेवायचे. सर्वांचे भले व्हावे असे नुसते म्हणणे आणि सर्वांचे भले व्हावे असे मनापासून वाटणे या दोन गोष्टींमध्ये खूप फरक आहे. लोक प्रार्थना म्हणतात पण सर्वांचे भले व्हावे असे त्यांना मनापासून वाटत नाही. मुळात अशी इच्छाच नसेल तर मनामध्ये तो भावही येणार नाही. त्यामुळे ही विश्वप्रार्थना अंतर्मनात जावून अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलणार नाही. जो पर्यंत तुमच्या अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलून तुमचे अंतर्मन Supar Positive होत नाही तोपर्यंत खऱ्या अर्थाने तुमच्या स्वभावामध्ये फरक पडणार नाही.

आपण जेव्हा सिनेमा बघतो तेव्हा फिल्म बदलली नाही तर सिनेमा बदलणार नाही. त्याचप्रमाणे आपल्या अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलल्याशिवाय आपल्या जीवनाचे चित्रही बदलणार नाही. अंतर्मनाचा पॅटर्न बदलण्यासाठी आपल्या मनाचा भाव बदलला पाहिजे. मनातला भाव बदलला की स्वभाव बदलू लागतो. तुमचा स्वभाव बदलला की तुम्ही लोकांना हवेहवेसे वाटू लागता. याचा अर्थ असा तुमच्या मनांत सकारात्मकता आली की तुम्हांला लोकांचे भले

व्हावे असे मनापासून वाटू लागते आणि प्रतिक्रियास्वरूप लोकांनाही तुमच्याबद्दल आपलेपणा वाटू लागतो. तुमचे नाते संबंध चांगले व्हायला लागतात. तुमचे प्रेम त्यांना दिसायला लागते. प्रार्थनेने आपल्या स्वभावात बदल झाला आहे की नाही हे समजण्यासाठीची ही एक टेस्ट आहे.

लोक प्रार्थना म्हणतात ते फक्त आपले चांगले होण्यासाठी, आपल्याला काहीतरी मिळावे यासाठी आणि जे काही हवे आहे ते मिळाले की प्रार्थना बंद करतात. याला काही अर्थ नाही. प्रार्थना म्हटल्याने फायदा होत नाही असे कधीच होणार नाही. परंतु आपण एका बाजूने आपला उत्कर्ष होण्यासाठी व दुसऱ्या बाजूने आपली उन्नती होण्यासाठी प्रार्थना म्हणायची आहे. श्री सद्गुरूंनी सहा महिन्याचा अवधी दिला आहे तो याचसाठी की प्रार्थना अंतर्मनात हळूहळू जाते. ती जितक्या लवकर आत जाईल तितक्या लवकर आपल्याला फायदा होईल. आतली फिल्म बदलणे गरजेचे आहे. आपले काम होईपर्यंत २००० ते ४००० प्रार्थना म्हणायच्या आणि काम झाले कि प्रार्थना बंद असे करून चालणार नाही. २००० ते ४००० प्रार्थना म्हटल्याने तुमची छोटी मोठी कामे होतील पण प्रार्थनेत तुमच्या जीवनाचा कायापालट करण्याचे सामर्थ्य आहे. त्याचा उपयोग आपल्याला करून घेता आला पाहिजे.

अवयव दान अभियान

महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य व
विभागीय अवयव प्रत्यारोपण समन्वय समिती
(ZONAL TRANSPLANT CO-ORDINATION CENTRE, MUMBAI)

चला, अवयव दानाचा संकल्प करूया, ऋण समाजाचे फेडूया

www.premadana.org

मज हृदयी सदगुरू

॥ कंठी वसे विठ्ठल नाम, मुखात असे अखंड विश्वप्रार्थना ॥

अखंड विश्वाला शांती सुखाचा राजमार्ग दाखविणारे व "तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार" असा दिव्य संदेश देणारे ज्ञानयोगी, नामयोगी, विश्वसंत सदगुरू श्री पै माउली आणि त्यांना सावलीप्रमाणे त्यांच्या कार्यात अखंड साथ देणाऱ्या त्यांच्या धर्मपत्नी मातृतुल्य सौ. शारदामाई यांना माझे कोटी कोटी वंदन ! त्याचप्रमाणे सदगुरूंचे चिरंजीव व जीवनविद्या मिशनचे आजीव विश्वस्त श्री. प्रल्हाद पै आणि त्यांच्या पत्नी सौ.मिलनताई यांना कोटी कोटी वंदन ! " सदगुरू महिमा अगाध " आहे हे सर्व संतांनी पुन्हा पुन्हा ठासून सांगितले आहे. कारण सदगुरू शिष्यांसाठी खूप काही करतात. म्हणूनच मी सदगुरूंनी मला काय दिले हे माझ्या अनुभव कथनात लिहिणार आहे.

मी १९८२ मध्ये सदगुरूंकडून अनुग्रह घेतला आणि सदगुरूंनी अगदी विश्वासाने जीवनविद्येचे ज्ञान आम्हाला दिले. सदगुरू पै माऊली अगदी निरपेक्ष होते. तुम्ही स्वतः सुखी होऊन इतरांना सुखी करा म्हणजे मला गुरुदक्षिणा मिळाली, असे आपल्या शिष्यांना सांगणारे व त्याप्रमाणे आचरण करणारे सदगुरू! त्यांच्या या संदेशाप्रमाणे मी जीवनविद्येचे कार्य सुरू ठेवलेले

आहे. सदगुरू ज्ञानरूपाने या जगात सदैव असतात. सतशिष्याच्या हृदयात ते सदैव वास करतात आणि निरंतर ते शिष्याला मार्गदर्शन करतात. सत्साधक त्यांच्या ज्ञानाचा ठेवा हृदयात जतन करतात व त्यांच्या कक्षेत येणाऱ्यांना बहाल करतात. अशा ज्ञानवंत सदगुरूंनी नामयोगाची साधना आम्हास उपासना यज्ञ साधनेच्या रूपाने दिली आहे. काळवेळाचे, कोणत्याही आहुतीचे, कर्मकांडाचे बंधन नसणारा हा उपासना यज्ञ आम्हास अगणित पुण्याची प्राप्ती करून देत आहे. त्याचप्रमाणे आम्हास व समाजास दिलेली सदगुरूंची अत्यंत अलौकिक व अनमोल देणगी म्हणजे सदगुरूंनी सिद्ध अवस्थेतून निर्माण केलेली स्वतःची ग्रंथ संपदा.

सदगुरूंच्या ग्रंथाचा सेट घेऊन जीवनात शेठ व सेट होण्याचा उत्तम मार्ग दिला आहे. हे ग्रंथ पुन्हा पुन्हा वाचल्याने ज्ञानवृद्धी होऊन साधकाला सुख, शांती, समाधान मिळण्याची सदगुरूंनी गॅरंटी दिली आहे. अध्यात्मिक मार्गातील एक सद्गृहस्थ मुंबईत राहत होते. त्यांना गावी येऊन घर बांधावे अशी इच्छा होती. त्यांनी ते घर बांधले. दोन वर्ष ते त्या घरात राहत होते. नंतर त्यांनी घर बंद करून पुन्हा मुंबईला जाण्याचा निर्णय घेतला. त्यांनी आपल्या घराची व्यवस्था व्हावी म्हणून संपूर्ण घर माझ्या ताब्यात दिले आणि ते मुंबईला खाना झाले. सुमारे एक

तुमचा उत्कर्ष
तुमच्या हातात
(For Workers & Staff)

संपर्क : विष्णू सरोदे : ९८२०२९७०९३

- ◆ मानसिकतेतील बदल ◆ आर्थिक भरभराट
- ◆ कामाची गुणवत्ता व उत्पादकता वाढवण्यासाठी
- ◆ कामगारांसह कंपनीचा फायदा

अनुभव सिद्ध मार्गदर्शन

कोर्स
कालावधी
१ दिवस

महिन्याने वांद्री येथे महापूर येऊन आमच्या गावातील सगळी घरे वाहून गेली. अशावेळी लोकांनी कुठे कुठे आसरा घेऊन संसार थाटला होता. पण त्या घरात आमच्या कुटुंबाची व्यवस्था झाली. १९८३ ते १९९० पर्यंत मी त्या घरात राहत होतो. माझ्याकडून त्या मालकाने भाडं अगर अन्य कोणतीही वस्तू घेतली नाही. सद्गुरू सांगतात कर आणि पहा म्हणजे कृपा. जीवनविद्येचे कार्य म्हणजेच सत्कर्म केले त्याचे फळ मला मिळाले. हा सद्गुरूंच्या ज्ञानाचा महिमा आहे.

जीवनविद्येचा अभ्यास केल्याने आणि जीवनविद्या आचरणात आणल्यामुळे मला वैयक्तिक जीवनात खूप चांगले चांगले अनुभव आले आहेत. सद्गुरू सांगतात की आपल्या अंतर्मनात प्रचंड सामर्थ्य आहे. जसा विचार तसा जीवनाला आकार प्राप्त होतो. या गोष्टीचा सुंदर अनुभव मी अनेक प्रसंगांमध्ये घेतला आहे. अशा अत्यंत विलक्षण सुखद जीवनदायिनी जीवनविद्येच्या प्रसारार्थ व सद्गुरूंच्या महान कार्यार्थ मी स्वतः प्रामाणिक व निरपेक्षपणे वाहूनच घेतले आहे. रत्नागिरी शाखेतर्फे जीवनविद्या ज्ञानाच्या प्रचार व प्रसाराचा भव्यदिव्य कार्यक्रम रत्नागिरी येथे आयोजित करण्याचे आम्ही ठरवले. शाखेचे माजी अध्यक्ष श्री. जाधव साहेब, विद्यमान अध्यक्ष श्री. पांचाळ सर, श्री. धुमाळे, श्री. रामचंद्र रावणंग, श्री. कृष्ण रावणंग, श्री. मते, श्री. मिलिंद मालपेकर, श्री.

पिठलेकर, श्री. संगारे, या नामधारक कार्यकर्त्यांनी कार्यक्रमाचे नियोजन केले.

दि.१३ नोव्हेंबर २०१९ ते १५ नोव्हेंबर २०१९ असा तीन दिवसांचा कार्यक्रम झाला. त्याआधी दोन दिवस रत्नागिरी शहरात व आजूबाजूच्या गावात संपर्कफेरी व जीवनविद्येचा प्रचार व प्रसार केला. मुंबईतून आलेले सुमारे ३५ नामधारक त्यात सामिल झाले होते. महाग्रंथदिंडी झाली. तीन दिवस श्री. नानासाहेब जेथे यांचा कीर्तन सोहळा या कार्यक्रमानिमित्त लक्ष्मी चौक, नगरपालिका, रत्नागिरी येथे दिमाखात संपन्न झाला. सर्व प्रसिद्धी खर्च, आयोजन खर्च संपूर्ण भिंगार्डे कुटुंबियांनी केला. याच दरम्यान सर्वांनी माझी पंच्याहत्तरी अत्यंत उत्साहात साजरी केली आणि आनंद वाटला. मुंबई, रत्नागिरी, भेर्वी, निवळी येथील नामधारकांनी सुंदर कार्य केले. जणू संपूर्ण रत्नागिरी शहरात तीन दिवस आनंदाला भरती आली होती. कार्यक्रम अत्यंत ऐश्वर्यसंपन्न झाला. अशा प्रकारच्या भव्य कार्याची संधी देणाऱ्या पै सद्गुरूंबद्दल म्हणावेसे वाटते कि....

"सद्गुरू भजा, शरण त्यासी जा"

"तो या दाखवील वाटा, जया पाहिजे त्या निटा।।

कृपावंत मोठा पाहिजे तो कळवळा।।"

दत्तात्रय भिंगार्डे, रत्नागिरी शाखा

बालकट्टा ओळखा पाहूचे उत्तर

३) बहिर्मन यांच्याद्वारे जगाशी संपर्क करते - इंद्रिये

Conference Call

२०१२ पासून दर आठवड्याला चार कॉन्फरन्स कॉल सुरु आहेत. प्रत्येक कॉलवर हजारो लॉग इन देश विदेशातून सहभाग. २५,००० सहभागी.

संग्रह www.jeevanvidya.org/audiocall वर उपलब्ध। कॉन्फरन्स कॉल संग्रहाचा सर्वांनी लाभ घ्या

खास पत्र तुमच्यासाठी..

प्रिय बाल मित्रमैत्रिणी आणि पालक
हे पत्र खास तुमच्यासाठी,

जीवनविद्या मिशन परिवाराचा तुम्ही एक महत्वाचा आणि अविभाज्य भाग झाला आहात. तुमच्याशी संवाद साधून मनातील भावना व्यक्त करावी आणि तुमची कृतज्ञता व्यक्त करावी म्हणून हा पत्रप्रपंच!

सद्गुरू श्री वामनराव पै यांनी आपले राष्ट्र सर्वार्थाने प्रगतीपथावर जावे हे जीवित ध्येय, संकल्प ठरवून आयुष्यभर सामाजिक आणि शैक्षणिक क्षेत्रात कार्य केले. उत्कर्षासह उन्नती साध्य करून यशस्वी जीवन प्राप्त करण्यासाठी वैज्ञानिक दृष्टिकोन देणारे जीवनविद्या तत्वज्ञान त्यांनी निर्माण केले. सद्गुरूंनी दिव्य संकल्पाच्या पूर्तीसाठी जे विविध उपक्रम सुरू केले त्यातीलच एक उपक्रम म्हणजे बालसंस्कार केंद्र.

श्री सद्गुरूंच्या स्नुषा सौ मिलन प्रल्हाद पै यांच्या संकल्पनेतून बाल संस्कार केंद्रातील मुलांसाठी विविध विषयांवर आधारित अभ्यासक्रम तयार होऊ लागला. प्रल्हाद दादा आणि मिलनताई या उभयतांनी बालसंस्कार केंद्र या उपक्रमाला विशेष महत्व दिले आणि त्यासाठी त्यांनी आपला अमूल्य वेळ दिला आहे.

आता आदरणीय प्रल्हाददादा यांचा बालसंस्कार आणि युवासंस्कार केंद्रातील सक्रिय सहभाग, वेळोवेळी लाभणारे अचूक मार्गदर्शन आणि त्यांचे प्रोत्साहन यामुळे या दोन्ही उपक्रमांना अधिक सुंदर, व्यापक स्वरूप प्राप्त झाले आहे. अधिकाधिक बालक, पालक आणि युवा वर्ग जीवनविद्या तत्वज्ञानाकडे आकृष्ट होत आहे. या सर्वांसाठी प्रल्हाददादा आणि मिलनताई यांची कृतज्ञता व्यक्त करावी तितकी थोडीच आहे. बाल मित्रमैत्रिणींनो प्रत्येक रविवारी आपण एकमेकांना भेटण्यासाठी अतिशय उत्सुक असतो. तुमच्यासोबत गप्पा मारताना आपल्या कुटुंबातील सदस्यांना भेटल्यासारखेच वाटते आणि खूप आनंद होतो. गेली कित्येक वर्षे आमची रविवारची सकाळ तुमच्यामुळेच आनंददायी होते आणि संपूर्ण आठवडाभर तो आनंद पुरतो. आता online बाल संस्कार केंद्रामुळे आमचा लॉकडाऊनसुद्धा अगदी आनंददायी झाला होता. यासाठी तुमची मनापासून कृतज्ञता. तुम्ही आमच्यासोबत आहात हे आमचे भाग्य आहे. तुमचे आभार मानायचे की कौतुक करायचे, कोणत्या शब्दात मनातील भावना व्यक्त करायची हे खरेच समजत नाही.

बालसंस्कार केंद्रामध्ये तुम्हा सर्व मुलांवर योग्य वयात योग्य पद्धतीने योग्य संस्कार होत आहेत. तुमच्यामधूनच राष्ट्राला प्रगतीपथावर नेणारे Scientists, Engineers, Teachers, Political Administrators, Social workers, Doctors, Farmers, Philosophers आणि इतर सर्व क्षेत्रात Top ला गेलेले सुजाण नागरिक घडत आहेत. जीवनविद्या मिशनच्या राष्ट्र उभारणीच्या कार्यात तुमचा मोलाचा सहभाग आहे. त्यासाठी मनापासून कृतज्ञता. तुमच्यामुळे आम्ही जीवनविद्येचा अभ्यास अधिक जोमाने करतो. गोष्टी, गाणी, किस्से activities यामधून जीवन जगण्याची कला तुमच्यासोबत आम्हीसुद्धा शिकत आहोत. एरव्ही कठीण वाटणारे विषय मुलांसाठी सोपे करून कसे सांगायचे याचा विचार करताना, तुमच्याशी संवाद साधताना, तुमच्या निरागस प्रश्नांची उत्तरे देताना आम्ही आमचे बालपण पुन्हा जगतोय. त्यासाठी मनापासून कृतज्ञता. आपले हे जुळलेले ऋणानुबंध उत्तरोत्तर असेच दृढ होत जातील याची खात्री आहे.

Thank you God bless you all

आपलेच

- जीवनविद्या मिशन बाल संस्कार केंद्र टीम

भक्त्या नामकरण सोहळा..

वार्ड क्रं १२८ च्या शिवसेनेच्या नगरसेविका सन्माननीय सौ. अश्विनीताई दिपकबाबा हांडे आणि माजी नगरसेवक सन्माननीय श्री. दिपकबाबा हांडे यांच्या प्रयत्नांने स.गो. बर्वेनगर, घाटकोपर पश्चिम, मुंबई येथील स.गो. बर्वेनगर शाळा क्रं.३ ते स.गो. बर्वेनगर शाळा क्रं.१ पर्यंतच्या मार्गाला (रस्ता) विश्वसंत सदगुरू श्री वामनराव पै. यांच्या नावाचा नामकरण सोहळा गुरवार दि.३ मार्च २०२२ रोजी रात्री ८ वाजता संपन्न झाला.

ह्या ऐश्वर्यसंपन्न सोहळ्याच्या आरंभी प्रथम दिपप्रज्वलन होऊन शिवसेनेचे विभागप्रमुख श्री. राजेंद्र राऊत साहेब यांच्या शुभहस्ते नामफलकाचे अनावरण करण्यात आले. सदर कार्यक्रमास विभागातील जेष्ठ समाजसेवक श्री. विलास (बाळा) चव्हाण, उपविभाग प्रमुख श्री. विलास पवार साहेब, शिवसेनेच्या विद्यमान नगरसेविका सौ. अश्विनीताई दिपकबाबा हांडे, माजी नगरसेवक श्री. दिपकबाबा

हांडे, शाखाप्रमुख श्री. संतोष (बाबूशेठ) सांकुखे, महिला शाखा संघटक सौ. सुमंगलताई तेली, उप संघटक सौ. सुहासिनी नाईक, जीवनविद्या मिशनचे विश्वस्त श्री. भुषण गोसावी, जीवनविद्या फाँडेशनचे विश्वस्त श्री. परशुराम राणे, जेष्ठ प्रबोधक श्री. सुदाम तोत्रे काका, अनुभवी विश्वस्त श्री. अजित पटाडे, अनुभवी विश्वस्त श्री संतोष सावंत आणि झी मराठी सारंगमप २०२१ ची महागायिका कु. गौरी भुषण गोसावी, शिवसेना परिवार, जीवनविद्या मिशनचा त्या विभागातील सर्व परिवार या आनंदी क्षणासाठी उत्साहाने उपस्थित होता. या कार्यक्रमाचे संपूर्ण आयोजन शिवसेना शाखा १२८ च्या सर्व शिवसैनिकांनी केले होते. तर, जीवनविद्या मिशन साकीनाका शाखेचे अध्यक्ष श्री. दत्ता केळसकर यांनी कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले. त्यांना सचिव श्री. सखाराम जोशी, खजिनदार श्री. रुपेश बावकर, व अंतर्गत हिशेब तपासणीस श्री. सागर जाधव यांनी सहकार्य केले

झीप यशाच्या दिशीने

सन्मान स्वीकारताना
लता वंजारे, परेल, मुंबई

5 Best Franchisee awards. 1st Pune, 2nd Vashi,
3rd Mumbai working (our center), 4th Nagpur,
5th Mumbai Parel. All other franchisees got contribution awards

समाजाने घेतलेली दखल म्हणजेच सत्कार सोहळा
जीवनविद्येचे कार्य म्हणजेच समाजकार्य करणाऱ्या बेळगाव शाखेच्या नामधारीका सौ. मधुरा शिरोडकर यांचा सन्मान सोहळा.

महिला दिन २०२२

पॉवरलिफ्टिंग सबर्बन असोशिएशन व महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना यांच्या
संयुक्त विद्यमाने दिनांक २७ फेब्रुवारी २२ रोजी शारदाश्रम विद्यामंदिर, दादर
येथे घेण्यात आलेल्या CLASSIC POWERLIFTING
CHAMPIONSHIP (District Level) स्पर्धेमध्ये
कु. अक्षेपा गुडेकर हिने
ज्युनियर ग्रुप मधून गोल्ड मेडल व
सिनीयर् ग्रुप मधून गोल्ड मेडल प्राप्त केले.
हार्दिक अभिनंदन

अशक्य ते शक्य.....

जीवनविद्येच्या प्रांगणात आल्यावर, सद्गुरू पै माऊलींनी दिलेल्या ज्ञानाच्या अधिष्ठानावर जीवन जगल्यास आपल्या जीवनातील स्वप्ने पूर्ण होतात, अशक्य ते शक्य व्हायला लागते हा बऱ्याच नामधारकांचा अनुभव आहे.

अशाच नामधारकांपैकी एक म्हणजे रत्नागिरी शाखेचे सचिव नामधारक अनिल वासुदेव पिटलेकर. त्यांची कन्या आर्या ही रत्नागिरी येथे इयत्ता सातवीत शिकत आहे. शालेय स्तर, तालुका, जिल्हा, राज्य असे विविध स्तर पार करून आंतरराष्ट्रीय स्तरावर टेनिस क्रिकेट स्पर्धेसाठी भारताच्या संघात तिची निवड झाली. पोखारा, नेपाळ साऊथ एशियन टेनिस क्रिकेट स्पर्धेत ती भारतीय संघातून खेळली. सदर स्पर्धेत भारतीय संघ उपविजेता ठरला. अत्यंत लहान वयात तिने केलेल्या या उत्तुंग कामगिरीबद्दल तिचे सर्वत्र कौतुक होत आहे.

आर्या आपल्या क्रिकेट प्रवासाबाबत सांगताना म्हणाली, "घरात बाबा क्रिकेट खेळायचे. त्यामुळे या खेळाचा वारसा मला मिळाला. 'महाराष्ट्र क्रिकेट

असोसिएशन' तर्फे मी सराव करू लागले. रत्नागिरी जिल्ह्याची मुलींची टीम नसल्याने मी सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातून नाशिक येथे झालेल्या स्टेट चॅम्पियनशिप मध्ये सहभागी झाले. तिथे माझं सिलेक्शन 'महाराष्ट्र संघात' झाले. मथुरा, उत्तर प्रदेश येथे नॅशनल चॅम्पियनशिपमध्ये महाराष्ट्र संघातून खेळले. नाशिक येथे अंडर सेव्हन्टीन टीम मध्ये 'बेस्ट बॉलर ऑफ द सीरीज' आणि 'मॅन ऑफ द मॅन' मिळाले. यानंतर 'फर्स्ट साउथ आशिया टेनिस क्रिकेट २०२२' आयोजित करण्यात आले आणि माझी निवड भारतीय संघात झाली. त्यावेळी श्री प्रल्हाद दादांनी फोन करून माझे कौतुक केले व अभिनंदन केले. मला खूपच आनंद झाला."

अशा प्रकारे प्रार्थना व प्रयत्न सातत्याने केले तर आपण आपले जीवन बदलू शकतो असही ही चिमुरडी आवर्जून म्हणाली. आणि यापुढेही माझा हा यशस्वी प्रवास असाच चालू राहणार असा ठाम विश्वास आर्याने व्यक्त केला.

आपल्या सर्वांतर्फे आर्याला तिच्या पुढील यशस्वी वाटचालीसाठी मनःपूर्वक शुभेच्छा.

मनमंदिरा..

भाग - ६

डिजिटल संगत आणि मानसिकता

‘जशी संगती तशी मती आणि जशी मती तशी जीवनाला गती’ हा जीवनविद्येचा एक अत्यंत महत्वाचा अमृत तुषार आहे. आपण या लेखमालेत मुलांच्या वयाच्या विविध टप्प्यांवर त्यांच्यात काय बदल होतो. मुलं विविध माध्यमातून कसे ज्ञान मिळवतात आणि घडतात हे पहात आहोत.

मुलांच्या मनाच्या जडणघडणीचा संबंध त्यांना मिळणारे संस्कार आणि संगती तसेच त्यातून निर्माण होणाऱ्या सवयी यांच्याशी आहे. इथे फक्त मित्रमैत्रिणींची किंवा पालकांची संगती नाही तर विचारांची संगती, पुस्तकांची संगती तसेच निसर्गाची संगती सुद्धा माणसाच्या सवयी पर्यायाने स्वभाव घडविण्यासाठी कारणीभूत असतात. आजच्या काळात अजून एक संगती आहे जी माणसाच्या जीवनात मोठा बदल घडवून आणते. ती म्हणजे ‘तंत्रज्ञानाची संगती’ अर्थात ‘डिजिटल संगती’. आजच्या मुलांसाठी संगणक, स्मार्ट फोन, टॅबलेट्स इत्यादी वस्तू हाताळणे हे सहजसाध्य झालेले आहे. अगदी एक वर्षाचे बाळसुद्धा मोबाईल स्क्रीनवर लिलया बोट फिरवताना दिसते. काळाच्या बरोबरीने चालण्यासाठी संगणकाचे ज्ञान असणे क्रमप्राप्त झाले आहे. जीवनात प्रगती साधण्यासाठी आता

फक्त साक्षर असून भागत नाही तर संगणक साक्षर असणेही गरजेचे झाले आहे. लॉकडाऊनमध्ये या गोष्टीची जगाला पूर्वपेक्षा अधिक जाणीव झाली.

गुरुकुल पद्धती ते इंटरनेट आधारित ऑनलाइन शिक्षण पद्धती इतका प्रचंड बदल शिक्षण प्रक्रियेत झाला आहे. कोरोना व्हायरसमुळे सर्व शाळा आणि शैक्षणिक संस्था अनिश्चित काळासाठी बंद केल्या, तेव्हा भारतासह अनेक देशांमध्ये ऑनलाइन शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्यात आले. या नव्या शिक्षण पद्धतीत अंतर आणि वेळ यांचे अडथळे दूर झाले. विद्यार्थी त्यांना हवे तिथे बसून लाईव्ह किंवा रेकॉर्ड केलेल्या व्याख्यानांच्या मदतीने अभ्यास करू शकतात. नर्सरी क्लासपासून ते मोठ्या पदवी अभ्यासक्रमापर्यंत ऑनलाइन क्लासेस सुरू आहेत आणि मुलेही त्यात आवडीने शिक्षण घेतात. जगात बहुतेक सर्व ठिकाणी इंटरनेट उपलब्ध असल्याने ते शिक्षणाचे लोकप्रिय माध्यमही बनले आहे. या माध्यमातून शिक्षक देशाच्या आणि जगाच्या कोणत्याही कानाकोपऱ्यात बसलेल्या आपल्या विद्यार्थ्यांशी इंटरनेटच्या माध्यमातून संवाद साधू शकतात. या कठीण काळात हे शिक्षण माध्यम होते म्हणून करोडो मुलांचे शिक्षण सुरू राहिले. यासाठी तंत्रज्ञानाचे आभार मानावे तितके कमीच आहे. परंतु याच कालावधीत अनेक मुलांमध्ये वर्तन

अवयवदान अभियान

महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य व
विभागीय अवयव प्रत्यारोपण समन्वय समिती
(ZONAL TRANSPLANT CO-ORDINATION CENTRE, MUMBAI)

चला, अवयवदानाचा संकल्प करूया, ऋण समाजाचे फेडूया
आतापर्यंत १२००० + लोकांनी अवयवदानाची नोंदणी केली आहे

donateorgan@jeevanvidya.org

संपर्क: प्रमोद रासम
९३२३५५२८९८

समस्या निर्माण झाल्या. चोवीस तास इंटरनेट सेवा उपलब्ध, आणि मुलांच्या हातात स्मार्ट फोन किंवा लॅपटॉप. काही पालक 'वर्क फ्रॉम होम' मध्ये व्यस्त तर काही संगणक निरक्षर. त्यामुळे एकतर मुलांकडे लक्ष द्यायला वेळ नसतो किंवा मुलं काय करत आहेत हे त्यांना समजत नाही. अशा परिस्थितीचा गैरफायदा घेऊन ऑनलाइन गेम्स चालवणाऱ्या कंपन्यांनी या विद्यार्थ्यांना टारगेट केले होते. काही विद्यार्थी तासनतास गेम खेळत अभ्यासाचा अमूल्य वेळ वाया घालवत होते.

आधीच्या लेखात आपण पाहिले होते की आठ ते चौदा या वयोगटातील मुलांना स्वतःच्या स्वतंत्र अस्तित्वाची जाणीव झालेली असते. त्यात टेक्नॉलॉजीचे ज्ञान असल्याने काही मुले स्वतःला पालकांपेक्षा हुशार समजू लागले. याशिवाय या वयात काही तरी वेगळे करण्याची आंतरिक उर्मी असते. त्यातच समविचारी मुलांची संगती मिळाली की अजूनच प्रोत्साहन मिळते. अशी मुले या गेम्सच्या जाळ्यात सहज अडकू शकतात. आपण कल्पनाही करू शकत नाही अशा प्रकारची आव्हाने देणारे गेम्स खेळले जातात. त्याचा परिणाम इतका वाईट होऊ शकतो की मुलांचे अभ्यासावरून लक्ष उडते. मनावर ताबा नसल्याप्रमाणे काही मुले या गेम्सच्या आहारी जातात. इतकेच नाही तर पुढच्या लेवल्स पार करण्याचे चॅलेंज पूर्ण करण्यासाठी स्वतःच्या

जीवाची पर्वा देखील करीत नाहीत. समाजात अशा केसेस घडत आहेत. या कारणामुळे समुपदेशनासाठी येणाऱ्या विद्यार्थी आणि पालकांची संख्या वाढत चालली आहे. पालकांनी या बाबतीत सावध रहावे म्हणून हे सांगावेसे वाटले.

मुलांना विश्वासात घेऊन त्यांच्याशी पालकांनी सुसंवाद साधावा. जर जास्त वेळ गेम्स खेळत असतील तर त्याचे शरिरावर आणि मनावर कसे दुष्परिणाम होतात हे समजावून सांगावे. मुलांना समजून घेतले आणि समजावून सांगितले तर ते नक्की ऐकतात. चांगली गोष्ट गोड शब्दात पटवून देणे यासाठी पालकांकडे कौशल्य असावे लागते. इथे ओरडून किंवा धाक दाखवून चालत नाही. तंत्रज्ञानाचा सुयोग्य उपयोग करून प्रगती साधण्यासाठी मुलांना योग्य मार्गदर्शनाची आवश्यकता असते. सुजाण पालक हे काम निश्चितच करतात. त्यासाठी आधी पालकांनी आपण मुलांसमोर इलेक्ट्रॉनिक्स माध्यमांचा वापर कसा आणि किती वेळ करतो हे लक्षात घ्यायला हवे. कारण मुलं निरीक्षणातून जास्त शिकत असतात. विविध वयोगटातील मुले आणि त्यांचे पालक यांच्यातील परस्पर संबंधाविषयी आपण या लेखमालेत बोलणार आहोतच.

जीवनविद्या मिशन तर्फे चालविले जाणाऱ्या बाल संस्कार केंद्रात मुलांसोबत पालकांनी सुद्धा जरूर सहभागी व्हावे. अनेक गोष्टींची उत्तरे आणि

स्वच्छता अभियान

स्वच्छतेची जोपासना हीच ईश्वराची उपासना

॥ ओला-सुका ई-कचरा वर्गीकरण ॥ घरगुती व उद्योग क्षेत्रातील ॥ सेंद्रीय खत निर्मितीचे व विल्हेवाट प्रशिक्षण शुन्य कचरा उद्दिष्ट्य प्रशिक्षण व जनजागृती

संपर्क : सुदर्शन कामुनी : ९८६९०४७९९९

समस्यांचे निराकरण सहज होईल. कित्येक पालक आपल्या मुलांच्या बरोबरीने बाल संस्कार केंद्र ऐकतातही. प्रतिक्रिया देताना सांगतात की या बाल संस्कार केंद्राचा आम्हाला सुद्धा जीवन जगण्याची कला शिकण्यासाठी खूप उपयोग होतो.

आजच्या काळात मुलांना चांगले संस्कार देणे आणि चांगली संगती मिळवून देणे हे पालकांसमोरच नाही तर संपूर्ण समाजापुढे एक मोठेच आव्हान आहे. जीवनविद्या मिशनचे बाल संस्कार केंद्र, युवा संस्कार केंद्र आणि शाळांमध्ये चालविले जाणारे संस्कार शिक्षण अभियान हे उपक्रम म्हणजे या सामाजिक समस्येवरील समाधानकारक उपाय आहे. मुलांना योग्य वयात जीवनविद्येचे संस्कार देऊन त्यांचे मन घडविण्यासाठी संस्कार शिक्षण अभियानामध्ये उत्कृष्ट कार्य करीत सामाजिक बांधिलकी जपणाऱ्या सर्व नामधारक बंधुभगिनींना कृतज्ञतापूर्वक अभिवादन.

अनिता सुनील मोरे, सी.बी.डी. बेलापूर
१९६७ ९६ ६१ ५०

कोर्स नव्हे, तो फोर्स असतो.
जीवनातील अत्युच्च आनंद भासतो.
मनावर ऑपरेशन होते;
पण तिथे फक्त आनंद सांडतो.
विचार बदलतात, पण कळतही नाही.
कृतज्ञता स्वभाव होतो,
समता-सभ्यता-सहिष्णूतेची ओळख होते.
कोर्स नव्हे ते; आयुष्याचे होकांयत्र असते.
'उशीरा केला'; प्रत्येकाची हीच भावना होते.
"आवडलाच नाही," अजून कुणी वदलं नाही.
५०% सुध्दा बदलला नाहीअसा एकही नाही.
आनंद, सुख, ऐश्वर्य गॅरंटी इथे आहे.
सर्व सुखी व्हावे यासाठी हा खटाटोप आहे.

स्वाती संदांशी, मंत्रालय
९८७०५ ७७५६८

तणावमुक्तीवर उपाय जीवनविद्या....

पोलीस डिपार्टमेंटच्या आदेशान्वये जीवनविद्या मिशन सर्व पोलीस आस्थापनांना दीड तासांचे व्याख्यान व पोलीस प्रशिक्षण केंद्रांना साडेचार तासांची कार्यशाळा आयोजित करत असते. त्या अन्वये मीरारोड-भाईंदर-वसई-विरार या पोलीस आयुक्तालयाने दि.१४ मार्च रोजी जीवनविद्या मिशन, मीरारोड शाखेमार्फत व्याख्यान आयोजित केले होते. आयुक्तालयातील अधिकारी कर्मचारी यांनी सदर कार्यक्रमाचा लाभ घेतला. जीवनविद्येचे अनुभवी विश्वस्त श्री. दशरथ शिरसाट यांनी पोलीस कर्तव्यावरील तणाव व त्यावरील उपाय यावर अतिशय उपयुक्त अशा टिप्स दिल्या.

व्याख्यान झाल्यावर प्रश्न व उत्तर हे सेशन देखील रंगले व खूप सुंदर अभिप्राय मिळाले. यावेळी जीवनविद्या मिशनच्या समन्वयक स्वाती संदांसी आणि मीरारोड शाखेचे कार्यकर्ते श्री. सुशील चव्हाण, श्री. शरद सावंत, श्री. जगन्नाथ गार्डे यांच्या मेहनतीने हा कार्यक्रम यशस्वी झाला.

वृत्तांत....

राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ जनकल्याण समिती तर्फे द्वितीय सरसंघचालक स्व.गोळवलकर गुरुजी यांच्या जन्मदिनानिमित्त पुरस्कार प्रदान सोहळा रविवार दिनांक २० फेब्रुवारी २०२२ रोजी पी. एन. पी. नाट्यगृह, अलिबाग, जिल्हा रायगड येथे आयोजित करण्यात आला होता. राष्ट्र जीवनाच्या विविध क्षेत्रात विशेष उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या व्यक्ती अथवा संस्थांना हे पुरस्कार दिले जातात. या कार्यक्रमात प्रमुख अतिथी म्हणून जीवनविद्या मिशनचे आजीव विश्वस्त माननीय श्री. प्रल्हाद वामनराव पै, प्रमुख वक्ते म्हणून रा. स्व. संघाचे केंद्रीय कार्यकर्ते माननीय भैयाजी जोशी तसेच स्वागत समितीचे अध्यक्ष मा. रघुराजे आंग्रे, अलिबाग आदी मान्यवर उपस्थित होते.

भारतमातेच्या प्रतिमेला नमस्कार करून कार्यक्रमाला सुरुवात झाली. या प्रसंगी आसाम प्रांतातील राष्ट्रभक्ती संवर्धनाचे कार्य करणाऱ्या ऑल बाथौ महासभा या संघटनेला धर्मसंस्कृती विषयाचा पुरस्कार आणि श्रीमती इंदुमतीताई काटदरे, (कुलपती, पुनरुत्थान विद्यापीठ, कर्णावती गुजरात) यांना अनुसंधान विषयाचा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

प्रमुख वक्त्यांच्या भाषणानंतर श्री. प्रल्हाददादा यांनी पुरस्कार प्राप्त मान्यवरांचे अभिनंदन केले आणि आपले मनोगत व्यक्त करताना ते म्हणाले, “निस्वार्थ सेवा, शिस्त आणि राष्ट्रभक्ती या तीन गोष्टींमुळे राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ ओळखला जातो. जीवनविद्या मिशनचा देखील संकल्प आहे की जगातील प्रत्येक माणूस सुखी व्हावा आणि आपले राष्ट्र सर्वार्थाने

सकाळ

• सांगली, शनिवार, २६ फेब्रुवारी २०२२

नेतृत्वासाठी माणसे जोडणे फार महत्वाचे!

तुम्ही भविष्यातील नेते आहात. नेतृत्वासाठी माणसे जोडणे फार महत्वाचे आहे. जो माणसे जोडतो तोच मोठा नेता अर्थात लीडर होऊ शकतो. माणसे जोडायची असतील, तर त्यासाठी आपल्याला आपल्या विचारांमध्ये सकारात्मक बदल करायची आवश्यकता आहे. असे बदल करण्याचे शास्त्र जीवन विद्या मिशनमध्ये शिकवले जाते, असे प्रतिपादन जीवन विद्या मिशनचे प्रमुख प्रल्हाददादा पै यांनी शुक्रवारी केले. यिन मंत्रिमंडळाच्या विशेष अधिवेशनाच्या दुसऱ्या दिवशी पहिल्या सत्रात बोलताना त्यांनी युवकांना बौद्धिक मार्गदर्शन केले. ‘मनाचे भावनिक आरोग्य’ या विषयाच्या माध्यमातून त्यांनी आयुष्यात कृताज्ञता व्यक्त करण्याचे महत्त्व विवाद केले. कृताज्ञता हा यशस्वी जीवनाचा पाया आहे, असेही ते म्हणाले. जीवन विद्या आचरणात आणावी अशी आहे. त्या माध्यमातून आम्ही माणसाला वर्तमानात जगण्यास शिकवतो,

प्रल्हाददादा पै
जीवन विद्या मिशनचे प्रमुख

आयुष्य हे सुरेल संगीतासारखे असावे. ते चेसूर होऊ नये, याची काळजी घ्यायला हवी. आयुष्यात आपला तोल दळू देऊ नका. संतुलित आयुष्य खूप महत्वाचे आहे. सुरेल संगीतामध्ये ज्याप्रमाणे हार्मोनी म्हणजेच सुसंवाद महत्वाचा असतो, त्याचप्रमाणे जीवनातही आपण तो मिळवामला हवा, असेही पै यांनी सांगितले.

प्रल्हाददादा पै यांनी आपल्या भाषणात भावनिक आणि मानसिक आरोग्याचे

महत्त्व उलगडून दाखवले. ते म्हणाले, ‘जीवन म्हणजे विचार. विचार आयुष्य घडवतात. विचार हे मनाशी निगडित आहेत. मन हे मेंदूसोबत आणि मेंदू शरीरासोबत जोडलेले आहेत. मन सकारात्मक असेल तर विचार सकारात्मक बनतील. सकारात्मक विचारांमुळे शरीरामध्ये चैतन्य निर्माण होते. त्यातून शरीर सुदृढ बनते आणि आपण सुखी होतो.’

स्थिर मन यशाचा सागर!

विचारांवर सूख अवलंबून असते. त्यासाठी चिंतनाला खूप महत्त्व आहे. त्यासाठी मन सशक्त असणे गरजेचे आहे. मनाएवढे सामर्थ्य कुणाकडेही नाही. त्यासाठी मनाचे आरोग्य चांगले ठेवणे महत्वाचे आहे. त्यासाठी कुणाचा राग, द्वेष आणि मत्सर करू नका. आयुष्यात शुभ चिंतन महत्वाचे आहे. त्यासाठी मनाला स्थिर करा. मन स्थिर झाले, तर तुम्ही वर्तमानात जगायला शिकाल. जे वर्तमानात जगतात ते यशस्वी होतात. ‘स्थिर मन यशाचा सागर... अस्थिर मन दुखाचे आगर’ हे वाक्य नेहमी लक्षात ठेवा, असा मोलाचा मंत्र प्रल्हाददादा पै यांनी युवकांना दिला.

सर्व राष्ट्रांच्या पुढे प्रगतीपथावर जावे. जीवनविद्या मिशनमध्ये निरपेक्ष कार्यकर्ते आहेत. येथे निस्वार्थ सेवा, शिस्त आणि राष्ट्रप्रेम ही तत्त्वे पाळली जातात. सद्गुरू नेहमी सांगायचे की प्रत्येक कृती करताना राष्ट्रहिताचा विचार व्हायला हवा.

भारतीय संस्कृतीमध्ये विश्वशांती निर्माण करण्याची क्षमता आहे. परमेश्वर, धर्म, संस्कृती यांचा खरा अर्थ न समजल्यामुळे तरुण पिढी यापासून लांब चालली आहे. धर्म म्हणजे फक्त पूजा आणि विधी नाही. ते करायचं पण मूर्तीकडून शरीरपर्यंत आणि शरीराकडून आतमध्ये जो ईश्वर आहे तिथपर्यंत पोहोचणे म्हणजे परमार्थ आहे. संस्कारातून निर्माण होते ती संस्कृती. फक्त रीतीरिवाज शिकवले म्हणजे झाले नाही तर त्यामागचा विचार मुलांना सांगायला हवा. तो खरा संस्कार! सद्गुरूंनी जे ज्ञानप्रबोधनाचे कार्य सुरु केले आहे त्यातून एक सुसंस्कारित पिढी घडवायची आहे. तरुणांना योग्य मार्गदर्शन मिळाले तरच ती तरुण पिढी देशाला पुढे घेऊन जाऊ शकते. त्यासाठी चांगले विचार देणे गरजेचे आहे.

कोणताही माणूस एकटा जगू शकत नाही हे जेव्हा माणसाला कळेल तेव्हा त्याची खरी प्रगती होईल. सर्वांच्या सुखात माझे सुख लपलेले आहे आणि सर्वांच्या दुःखात माझे दुःख दडलेले आहे हे समजेल तेव्हा कोणी असे म्हणणार नाही की, 'It is my life' तेव्हा आपण म्हणू, 'It is our life'

त्यासाठी चार ओळींची विश्वप्रार्थना सद्गुरूंनी दिली. विचार परिवर्तनातून आपल्याला युवा पिढी घडवायची आहे. प्रपंच असा करा की त्यातून परमार्थ सिद्ध होईल. त्यामुळे प्रत्येक जण सुखी होईल. निसर्ग नियमांवर आधारित वैज्ञानिक दृष्टीकोन देणारी जीवनविद्या शुभचिंतनाचे महत्त्व सांगते."

शब्दांना सत्याची धार प्रहार

मुंबई • मंगळवार, ८ मार्च २०२२

शारदा राणे यांचे मृत्यूपश्चात त्वचादान

मुंबई : सद्गुरू श्री वामनराव पै प्रणित अवयवदान अभियानाच्या सक्रिय कार्यकर्त्या व जीवनविद्या मिशनमधील मार्गदर्शक नयना रेगे यांच्या मातोश्री शारदा भीमसेन राणे यांनी २ मार्च २०२२ रोजी वयाच्या ७५ व्या वर्षी मृत्यूपश्चात त्वचादान केले. परळ येथील बीईएसटी येथील सेवाभावी शिक्षिका श्रीमती शारदा भिमसेन राणे यांचे निधन झाले. आपल्या अध्यापनाच्या कार्याने अनेकांवर आपल्या ज्ञानाचे, संस्कारांचे पांघरूण घालणाऱ्या शारदा राणे जगाचा निरोप घेतानाही समाजातील गरजूंच्या जखमांवर आपल्या त्वचेचे पांघरूण घालून गेल्या. जीवनविद्या मिशन आणि अवयवदान विभागीय प्रत्यारोपण समिती विद्यमाने, भायखळा येथील मसिना रुग्णालय यांच्या एकत्रित प्रयत्नांने हे त्वचादान झाले. भायखळा येथील भिकू सरख स्किन बँकेमार्फत ही त्वचादानाची प्रक्रिया व्यवस्थित करवून घेतली.

चौर रत्नाजसुवारक, तबख
सद्गुरू श्री. वामनराव पै

उजळती ज्ञानाच्या ज्योती, वेचिता जीवनविद्येचे संस्कारमोती

श्री प्रल्हाद वामनराव पै लिखित आगामी पुस्तक

"जीवनविद्येचे १०८ संस्कारमोती"

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै
B.TECHN. POWANMAM TOMJAPANI

कोल्हापूरातील वृद्ध समृद्ध होणार..

जीवनविद्या मिशन संस्थेस महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभागाच्यावतीने “ग्रामसमृद्धी अभियान” राबविण्याबाबत शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०२१ / प्र.क्र. २११ / योजना ११ दि. ०९/०२/२०२२ रोजीच्या आदेशाने मार्गदर्शक सहयोगी संस्था म्हणून नियुक्ती केली. हा शासन निर्णय आदेश पारित होणे म्हणजेच जीवनविद्या मिशनने या विभागात आज पर्यंत केलेल्या कार्याची नोंद शासन दरबारी घेतली गेली आहे याचे ते द्योतक आहे. हा निर्णय पारित होणे म्हणजे नामधारक सदगुरूंच्या संकल्पाला अनुसरून करीत असलेल्या कार्याची पोचपावती आहे. हा शासन निर्णय परित होणेकरिता ग्रामविकास मंत्री हसन मुश्रीफ साहेब, कोल्हापूर शाखेतील नामधारक उपअभियंता अजय कुमार रानगे, वृषाली ताई पाटील, शैलेश भाऊ जोशी, कृष्णा मेटीळ, मानसिंग पाटील, स्वातीताई संदांसी, ग्रामसमृद्धी अभियान प्रमुख अनुभवी विश्वस्त आनंद राणे, जीवनविद्या फाउंडेशनचे विश्वस्त विनोद मालसुरे, हळदणकर सर, अमर गावडे, पुणे शाखेचे प्रमुख पदाधिकारी यांचे खूप मोलाचे योगदान लाभले या सर्वांची कृतज्ञता. ह्या शासन निर्णयाने कोल्हापूर शाखेत आनंदोत्सव साजरा करण्यात आला. ह्या अभियानांतर्गत उपक्रम राबवण्यामध्ये माननीय मंत्री महोदय यांनी कोल्हापूर शाखेपासून १२ किलोमीटर अंतरावर असलेल्या या वृद्ध गावाचा समावेश करण्यात यावा व सुरुवात तेथूनच करावी अशी सूचना मांडली. रानगे साहेब हे या अभियानाचे समन्वयक म्हणून आदरणीय श्री. प्रल्हाद दादा व विश्वस्तांच्या सोबत संवाद करीत होते. आदरणीय दादांना कोल्हापूर

गावने-गावने

सामना

मुंबई, गुरुवार, दि. १० फेब्रुवारी २०२२

जीवनविद्या मिशनने घेतली राज्यातील ६० गावे दत्तक

अनेक गावांमध्ये सकारात्मक बदल

मुंबई, दि. ९ (प्रतिनिधी) - ग्रामीण भागातील जनतेसाठी जीवनविद्या मिशनने ६० गावे दत्तक घेतली असून त्यापैकी २० गावांमध्ये जीवनविद्या मिशनने कार्य सुरू केले आहे. यातील ४-५ गावांमध्ये अतिशय परिणामकारक बदल दिसून आला आहे.

थोर समाजसेवक
श्री वामनराव पै प्रणीत
जीवनविद्या मिशन ही

Regd. No. E-7733 Mumbai TM
JV JEEVANVIDYA MISSION
You are the architect of your destiny

समाजातील सर्व स्तरातील अंधश्रद्धा निर्मूलन, व्यसनमुक्ती, पर्यावरण जागृती, स्त्री सन्मान, विद्यार्थी याबाबत संस्कार अभियान, कार्यशाळा असे विविध प्रकारची कार्य करत आहे.

आता महाराष्ट्रातील अविकसित गावे दत्तक घेऊन त्या गावांचा सर्वांगीण विकास करण्याचे तसेच राज्यातील गावे सर्वच बाबतीत आदर्श बनविण्याची योजना आहे. त्यासाठी ही गावे दत्तक घेण्यात येणार आहेत. प्रत्येक गाव अधिकाधिक सुखी, समृद्ध व सक्षम करण्यासाठी तसेच दत्तक घेतलेली गावे ही आदर्श गावे बनविण्यासाठी जीवनविद्या मिशन, मुंबई आणि ग्रामविकास विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने ‘ग्रामसमृद्धी अभियान’ राबविण्यात येणार असल्याचे ग्रामविकासमंत्री हसन मुश्रीफ यांनी सांगितले.

गाव दत्तक घेण्यामागील उद्दिष्ट

हागणदारीमुक्त गाव, प्लॅस्टिकबंदी, शून्य कचरा मोहीम, घनकचरा व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, वृक्षसंवर्धन, स्त्री सन्मान, महिला सक्षमीकरण, महिला बचत गट, नोकरी किंवा व्यवसाय मागदर्शन, स्वयंरोजगार व रोजगार संधी, शेतकरी वर्गाला संघटित करणे, सरकारी योजना सर्वदूर पोहचविणे व राबविणे, शासकीय लाभ घेण्यासाठी लोकांना प्रवृत्त करणे, नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा मोजका वापर करण्यास शिकविणे, गाव व्यसनमुक्त करणे, राष्ट्रहित भावना वृद्धिंगत करून उत्कृष्ट नागरिक घडवणे अशा विविध उद्दिष्टांवर भर देण्यात येणार आहे.

या अभियानांतर्गत वून्नुर गावच्या समावेशाबद्दल तसेच नामफलक उद्घाटन समारंभ आपल्या हस्ते व्हावा अशी आग्रही विनंती करण्यात आली. श्री. प्रल्हाददादांना जी वेळ उपलब्ध असेल तीच उद्घाटनाची तारीख निश्चित करण्यात येईल असे ठरविण्यात आले. श्री. प्रल्हाददादांकडून १९ मार्च ही तारीख उद्घाटनासाठी शाखेस प्राप्त झाली आणि ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या कार्यास उधाण आले. मंत्री महोदय यांची वेळ घेऊन या सोहळ्याच्या तयारीस वेग घेण्यात आला. ग्रामपंचायत वून्नुरच्या सरपंच सौ. पुजाताई मोरे यांनी उपक्रम राबविण्यात करता ग्रामपंचायतीचा एकमुखी ठराव मंजूर केला. तेथून पुढे जीवनविद्येचे तत्वज्ञान व ग्रामसमृद्धी अभियानांतर्गत राबवले जाणारे उपक्रम राबविण्याकरिता सहमत करून ठराव कोल्हापूर शाखेकडे दिला. जीवनविद्या तत्वज्ञान व ग्रामसमृद्धी अभियान अंतर्गत राबवले जाणारे उपक्रम याबाबत वारंवार बैठका ग्रामपंचायत पदाधिकारी व सदस्य यांच्यासोबत झाल्या. खूप

उत्साह वून्नुरच्या ग्रामपंचायत सदस्यांमध्ये आम्हाला पहावयास मिळाला. दि. १९, मार्च व २०, मार्च शनिवार / रविवारी असा दोन दिवसांचा आदरणीय श्री. प्रल्हाद दादांचा भरणे कार्यक्रम लॉकडाऊन नंतर प्रथमच घेण्याचा मान कोल्हापूर शाखेस लाभला. याकरिता आम्ही प्रथम आदरणीय दादांची सर्व विश्वस्त महोदयांची खूप खूप कृतज्ञता व्यक्त करतो. दादांचा थेट सहवास दर्शन, मार्गदर्शन तब्बल दोन वर्षांनंतर सर्वांना लाभले.

दोन दिवसाच्या या कार्यक्रमात दिनांक १९/०३/२०२२ रविवार रोजी सकाळी ११ वाजता उद्घाटन सोहळ्यासाठी वून्नुर सरपंच महोदय व त्यांचे सर्व सहकारी ग्रामपंचायत कार्यालयात तन-मन-धनाने या नियोजनात सक्रिय होते. खूप जय्यत तयारी ग्रामपंचायतीने या कार्यक्रमाची केली मंडप साउंड व्यवस्था बैठक व्यवस्था स्वागता करिता दादांच्या मुलींचे लेझीम पथक, पारंपारिक धनगरी ढोल पथक, रस्त्यांच्या दुतर्फा रांगोळी दादांच्या स्वागतासाठी गावातील प्रमुख

जीवनविद्या मिशनच्या सहभागाने ग्रामसमृद्धीचे स्वप्न होईल साकार ग्रामविकासमंत्री हसन मुश्रीफ यांचा विश्वास

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

महाराष्ट्रातील अविर्भासित गावे दहाक पेडून त्या गावांचा सर्वांगीण विकास करण्याचे तसेच राज्यभरातील गावे सर्वत्र बाबतीत आदरी बसविण्याचे माझे स्वप्न आहे. प्रत्येक गाव अर्थविकासाचे सुखी, समृद्ध व सहज करण्यासाठी तसेच दहाक पेडलेली गावे ही आदरी गावे. बर्निकमिशनसाठी जीवनविद्या मिशन, मुंबई आणि ग्रामविकास विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने ग्रामसमृद्धी अधिपदान राबविण्यात येणार असल्याचे ग्रामविकास तसेच कामगारमंत्री हसन मुश्रीफ यांनी पुढारी सांगितले.

परिणामकारक बदल

थोर समाजसेवक श्री. चामनराव पै प्रणीत जीवनविद्या मिशन ही समाजातील सर्व स्तरातील अपेक्षा निर्मूलन, व्यवस्थापकी, पर्यावरण जागृती, स्त्री सम्मान आणि विद्यार्थ्यांच्या प्रतिकाषात संस्कार अधिपान, कार्यशाळा असे विविध प्रकारचे कार्य करत आहे. ग्रामीण पागातील जनतेसाठी जीवनविद्या मिशनने ६० गावे दहाक पेडली असून, त्यापैकी २० गावांमध्ये

जीवनविद्या मिशनने कार्य सुरू केले आहे. यातील ४-५ गावांमध्ये अतिशय परिणामकारक बदल दिसून आला असल्याचे ग्रामविकास विभागामध्ये जीवनविद्या मिशनने सादर केलेल्या ग्रामसमृद्धी अधिपानाच्या प्रस्तावामा मंडुरी दिल्ली असल्याचे मुश्रीफ यांनी सांगितले.

मुश्रीफ यांनी सांगितले की, गावातील भौतिक विकासासाठी सरकार, निमसरकारी तसेच खासगी संस्था, उद्योग समुहांचे आर्थिक सहकार्य मिळवून जीवनविद्या मिशनने प्रतीष्ठित कार्यकर्ते हे विकासकामे करणार आहेत. ग्रामसमृद्धी अधिपानाकरीत थोररी करण्यात आलेल्या सर्वोत्तम अभ्यास करून तसेच ग्रामसंस्थांसोबत सभा घेऊन गावांचा सर्वांगीण विकास साधण्यासाठी भर देण्यात येणार आहे. यात छात्रागरीभूत गाव, प्लानेटिकवर्डी, मुक्त कपरा मोहीम, धनकरा व्यवस्थापन, वृद्धांगण, वृद्धसंरक्षण, स्त्री सम्मान, महिला सक्षमीकरण, महिला बचत गट, नेकरी किंवा व्यवसाय मार्गदर्शन, स्वयंरीज्जार

व रोजगार संधी, शेतकरीबागीला संपर्कित करणे, सरकारी योजना सर्वरूप पोहोचविले व राबविले, शासकीय स्थापणेण्यासाठी लोकांना प्रवृत्त करणे, नेतृत्वाचे साधनसंस्कारी भाषाकार करण्यास तिकाणे, गाव व्यवस्थापन करणे, राहणीत भावना वृद्धित करून डाकूट यागीक घडवणे अशा विविध उद्देशांवर भर देण्यात येणार आहे.

लोकवर्गीभूत होणार खर्च

ग्रामसमृद्धीचे कार्य करण्यासाठी जीवनविद्या मिशन संस्थेत शासनाची सहयोगी मागलेक संस्था म्हणून नियुक्त करण्यात येत आहे. मात्र, जीवनविद्या मिशन, मुंबई या संस्थेच्या वतीने राबविण्यात येणाऱ्या ग्रामसमृद्धी अधिपानासाठी येणार खर्च सरकारी योजनांनु करण्यात येणार नसून, संस्थेमार्फत किंवा लोकवर्गीभूत करण्यात येणार आहे. या अधिपानामुळे गावातील प्रत्येकाचा मानसिक, आध्यात्मिक, आर्थिक आणि शारीरिक स्तर उंचावणार असल्याची आशा मंत्री मुश्रीफ यांनी व्यक्त केली.

लेझीम यांनी उत्स्फूर्त वातावरण निर्माण केले विश्व प्रार्थनेचा आनंद अखंड जयघोष सुरू होता. आदरणीय दादा यांच्या शुभहस्ते व मंत्री मुश्रीफ साहेबांचे प्रमुख उपस्थित नामफलक अनावरण करण्यात आले. ह्या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन मृणाल खामगावकर यांनी केले. सर्वांचे स्वागत सरपंच पूजाताई मोरे यांनी केले. ग्रामपंचायतीच्या वतीने मनोगत श्री. राजू पाटील यांनी केले. ग्रामसमृद्धी अभियानांतर्गत राबविण्यात येणारे उपक्रमाबद्दल अनुभवी विश्वस्त आनंद राणे यांनी विस्तृतपणे व समर्पकपणे माहिती विशद केली. यानंतर शासन निर्णय आदेशाचे अनावरण आदरणीय दादांच्या हस्ते व श्री. मुश्रीफ साहेबांच्या हस्ते करण्यात आले. या प्रसंगी मा. मुश्रीफ साहेब यांनी शासन निर्णय आदेशाची प्रत आजीव विश्वस्त श्री. प्रल्हाददादा पै यांच्याकडे हस्तांतरित केली.

कार्यक्रमाप्रसंगी ग्रामविकास मंत्री मुश्रीफ साहेब बोलताना म्हणाले जीवनविद्या मिशनच्या सहकार्याने ग्राम विकासाचा पॅटर्न राज्यभर राबवला जाईल. त्यासाठी लागले ती मदत करण्यात येईल. आदरणीय दादांनी मार्गदर्शन करताना सांगितले, ग्रामस्थांना प्रशिक्षण देऊन आदर्श पद्धतीने कामे करून घेणार आहोत.

गावातील तरुण, ज्येष्ठ, बालक व महिला या सर्वांसाठी स्वतंत्र प्रशिक्षण शिबिरे घेऊन त्यांच्यात गावाविषयी आपलेपणाची भावना निर्माण करणार आहोत. ग्रामविकास विभागाची शासकीय ताकद या अभियानास मिळाल्याने हे काम संपूर्ण महाराष्ट्रभर अधिक जोमाने करू असे नमूद केले. याप्रसंगी वृन्नुग्रामपंचायतीच्या वतीने आदरणीय दादांना मानपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले. याप्रसंगी जीवनविद्या मिशनचे विश्वस्त दीपक काळे जीवनविद्या फाउंडेशनचे अध्यक्ष दिलीप महाजन व विश्वस्त पंकज नाईक, विश्वस्त संतोष तोत्रे, जीवनविद्या मिशनचे विश्वस्त गिरीश सुकाळे, अनुभवी विश्वस्त संतोष सावंत, उपस्थित होते आभार सागर सारंग यांनी मानले.

हिंदूस्थानातील विभिन्न भागातून ७८० लोकांच्या उपस्थितीत चेन्नईला राष्ट्रीय अधिवेशनामध्ये कोव्हिड काळात शेकडो लोकांचे लसीकरण निरपेक्षपणे केल्या बद्दल श्री. जितेंद्र कृष्णराव खांडरे, पुणे यांचा विशेष सत्कार करण्यात आला.

बालकट्टा ओळखा पाहूचे उत्तर

४) जाणीवपूर्वक काम करणारे मन - बहिर्मन

बालकट्टा ओळखा पाहूचे उत्तर

५) झोपेत सुद्धा काम करणारे मन - अंतर्मन

अश्या अनेक गमती जमतीसाठी दर महिन्याला भेटू

□:: मन हे फुलपाखरू ::□

थांब जरा मना गंमत सांगतो तुला आता,
बालसंस्कार केंद्रात मला समजला तुझा पत्ता.

दिसत नाहीस कुठेही तरी असतं पक्क गुपचूप,
अंतर्मन बहिर्मन तुझंच की ते एकरूप.

इकडून तिकडे तुला असते पळायची घाई,
पण तुझ्याशिवाय काम होतच नाही काही.

आम्ही झोपल्यावर बहिर्मनरूप बसतं शांत,
अंतर्मनरूप मात्र सतत काम करीत असतं.

अभ्यास आणि खेळताना ठेवतो तुला स्थिर,
भूक लागली तर मात्र होतो मी गंभीर.

मना आहेस तू सुंदर व महान,
समुद्रासारखे मोठे आणि लाटे सारखं लहान.

पण ऐक मना केलीस जर कधी बंडखोरी,
तुला काबूत ठेवण्याची गंमतच आहे न्यारी

शिकतोय मी पतंगासारखे खेचेल तरी
लावून तुला दिव्य विश्व प्रार्थनेची दोरी.

चला आता आपण बालसंस्कार केंद्रात जाऊ,
दीदी काकी साऱ्या सवंगड्यांसह विश्वप्रार्थना गाऊ.

सौ. अंजली भुवड,
९२२०५ ८८५२९

संगीत क्षेत्र हे

योगायोग नव्हे तर “राजयोग”....

तबला बडविणे ते ठेका धरून तबला वाजविणे

हि कला आत्मसात केलेला राजयोग धुरीच्या आयुष्याला
वळण देणारा चित्रपट म्हणजे “कट्यार काळजात घुसली”.

कट्यारमधील गीतांचे बोल गुणगुणत असताना कुटुंबातील
जेष्ठ मंडळींनी ओळखला त्याच्यातील गायक. तेथून प्रवास
सुरु झाला तो चमकला स्टार प्रवाहच्या संगीत मंचावर.

“मी होणार सुपरस्टार छोटे उस्ताद”

ह्या स्पर्धेत प्रत्येक फेरीत आघाडीवर असलेला

सूर तालांचा योग “राजयोग”

आज अंतिम फेरीत पोहचला.

मी होणार
सुपरस्टार
छोटे उस्ताद

Corporate
SMILES
CLUB

ताल सुरांचा एकलव्य...

गुरू शिष्याची भेट झालीच नाही तरी सहज आत्मसात केले
संगीतातील राग आणि शास्त्र. लॉकडाऊनच्या परिस्थितीत शास्त्रीय
संगीताचे धडे गिरवायचे होते पण गुरू भेटणार कसा. गुरूंना दूरध्वनीवरून
विनंती केली पण कोवळे वय ऐकताच गुरूंनी नकार दिला. नकार आकार घेण्यापूर्वी
एक गीत ऐकावे अशी आर्जव शिष्याकडून करण्यात आली आणि गुरूंची संमती मिळताच
गीत समर्पण केले. तिथेच नाळ जुळली गेली गुरूशिष्याची. ते गुरू म्हणजे
महान शास्त्रीय गायक व संगीतकार ‘श्री. अजित कडकडे’.

आज या महान गुरूंच्या अनेक संगीत विशारद शिष्यांसोबत कोवळा स्वर आपल्या गुरूंकडून
शास्त्रीय संगीताचे धडे गिरवत आहे. गुरूंच्या भेटीचा योगायोग घडून यावा व
सुपरस्टार छोटे उस्ताद पद गुरूंच्या चरणी समर्पित करण्याची आस
घेवून एकेक पायरी लीलया पार करीत चालला आहे
ताल सुरांचा एकलव्य ‘राजयोग’.

जन्म दिला त्याने दिव्य शरीर दिले
निसर्ग व्यवस्था चालण्या भूक ही दिली..
चला कष्टाची गुढी उभारू....

मी म्हणून कुणी एकटा जगतो का
एकमेकांचे सहाय्य जीवनाला आधार होते
चला कर्तव्याची गुढी उभारू....

कठोर जरी मन कुणाचे कितीक झाले
समाज ऋणाचा स्पंद मना मनात उमटतो
चला करुणेची गुढी उभारू....

कितिक प्रश्न आले गेले भिजत पडले
कल्पनेतून जीवन सहज सुसह्य जाहले
चला कल्पकतेची गुढी उभारू....

या हृदयाची नाळ त्या हृदयाला जोडली
समाजमनाचे भान, नाते माणुसकीचे कळले..
चला कौशल्याची गुढी उभारू....

सर्व सुखी सर्व भूती मंत्र जगास तारतो
म्हणून विश्वप्रार्थना आपल्या हाती दिली
चला कृतज्ञतेची गुढी उभारू....

साधे शब्द

विठ्ठल बाबुराव घाडी, चारकोप

गुढी देवतांच्या स्वर्निदाची,
गुढी संतांच्या आनंदाची।
गुढी मानवाच्या संस्कृतीची,
गुढी सद्गुरूंच्या दिव्य ज्ञानाची।

गुढी प्रतीक विजयाची,
गुढी प्रतीक समृद्धीची।
गुढी प्रतीक प्रगतीची,
प्रभूचा दिशेची वाटचालीची।

गुढी शिकवी एकता,
गुढी शिकवी कृतज्ञता।
गुढी शिकवी समता,
गुढी शिकवी अखंडता।

गुढी देई ज्ञानाचा संदेश,
गुढी करी विजयाचा उपदेश।
गुढी सांगे गुपित कर्मचे,
गुढी गाई मानवी जीवनगाथा।

सत्यनारायण

९८२०९२१७७४

गात्री गात्री उभी गुढी आनंदाची
वस्तुस्थिती आहे हीच जीवनाची
नसतो पत्ता न खात्री मनाची
वाकडं वागणं ही खोड जीवाची

तोंडावर वागतो गुडी गुडी
मनात मात्र असते खोल अढी
सोडूया आता वागणं बेगडी
ख-या आनंदाची उभारूया गुढी

मला वाटतं मला सगळं कळतं,
मार्गदर्शन कोणालाही नको असतं
दुःखाच्या गुढ्या उभारत उभारत
आयुष्य सर्वांचे खर्ची पडतं

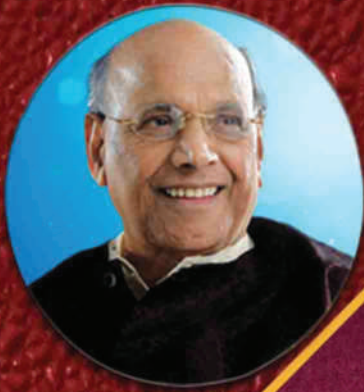
जगाच्या सुखाची जयास तळमळ
समजावण्यात आहे आर्त कळकळ
पै गुरूसी अशा जाऊ शरण सकळ
आनंदगुढीची मग जगात सकाळ
जगदीश

Jeevanvidya
Congratulates! *Dr. Shilpa Lad*

For being honoured with the Prestigious
ICRI Chairman Appreciation Award

for contributions towards teaching and education in Breast Imaging

सद्गुरु श्री वामनराव पै

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै

॥ विश्वप्रार्थना ॥

“हे ईश्वरा,
सर्वांना चांगली बुद्धी दे, अरोग्य दे,
सर्वांना सुखात, आनंदात, ऐश्वर्यात ठेव,
सर्वांचे भरण कर, कल्याण कर, रक्षण कर,
आणि तुझे गोड नाम मुखात
अखंड राहू दे”

सद्गुरु श्री. वामनराव पै.

प्रत्येक कृती ही
राष्ट्रहिताची,
विश्वशांतीची